

**TÜRKİYE'DEKİ TIP FAKÜLTELERİNİN MEZUNİYET ÖNCESİ TIP
EĞİTİMİNDE ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI
MÜFREDATLARININ ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI
2020 (UÇEP-2020) İLE UYUMU**

Saliha ŞENEL

**DOKTORA TEZİ
TIP EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN 2024

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Saliha ŞENEL
24/06/2024

TÜRKİYE’DEKİ TIP FAKÜLTELERİNİN MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİNDE
ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI MÜFREDATLARININ ULUSAL ÇEKİRDEK
EĞİTİM PROGRAMI 2020 (UÇEP-2020) İLE UYUMU

(Doktora Tezi)

Saliha ŞENEL

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2024

ÖZET

Tıp fakülteleri eğitim programlarını temel yeterlilikler ve lisans düzeyinde geliştirilen güçlü bir çerçeve üzerine inşa etmelidir. Planlanan eğitim programlarının yeterliliğinin belirlenmesi, iyileştirilmesi ve geliştirilmesinde program değerlendirmeleri önemli bir role sahiptir.

Bu çalışmanın amacı; Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2020’de (UÇEP-2020) yer alan "Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler", "Temel Hekimlik Uygulamaları", "Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler" ve "Klinik Semptom/Bulgu/Durum" listelerinin, ülkemizdeki tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarında örtüşme durumunu/uyumunu değerlendirmektir.

Bu araştırma tanımlayıcı bir tasarıma sahiptir. Araştırmanın örneklemini ülkemizdeki 26 tıp fakültesi oluşturdu. Veriler elektronik olarak toplandı. İlk aşamada alan uzmanlarının görüşleri alınarak karşılaştırma listeleri oluşturuldu. Fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları müfredat içerikleri Microsoft® Excel elektronik dosyasına girilerek, hazırlanan karşılaştırma listeleri üzerinden örtüşme düzeyi değerlendirildi. Fakültelele ait verilerin düzenlenmesinde Microsoft® Excel Programının filtre özelliğinden yararlanıldı.

Araştırmaya katılan fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarının UÇEP-2020 ile genel örtüşme düzeyi oldukça düşük bulunmuştur (%20,47). Fakültelerin UÇEP-2020’de yer alan ‘Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler’, ‘Klinik Semptom/Bulgu/Durum’, ‘Temel Hekimlik Uygulamaları’ ve ‘Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler’ listeleriyle örtüşme düzeyleri sırasıyla%31,69, %15,38, %22,60 ve %2,41 olarak saptandı. UÇEP-2020’de yer alan ve çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarında en çok anlatılan konu başlıkları; ‘Akut böbrek hasarı, Alerjik reaksiyon, Doğuştan metabolik hastalıklar, Yenidoğan sarılığı, Anemi, Ateş, Çocuk ve yenidoğan muayenesi, Batın muayenesi, Yenidoğan canlandırması ve Beslenme’ oldu. ‘Genetik hastalıklarda tanı/yaklaşım ve Dismorfik çocuğa yaklaşım’ konuları, UÇEP-2020 listelerinde yer almasa da ek olarak en çok anlatılan konu başlıkları olarak belirlendi. Fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı kapsamında anlattıkları Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler konularının en çok ‘Ön tanı’ öğrenme düzeyinde olduğu tespit edildi.

Araştırmanın sonucunda; fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitimin programlarının, UÇEP- 2020’de yer alan alt listelere örtüşme düzeylerinin düşük olduğu görüldü. Tıp fakültelerinin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarını özellikle ‘Temel Hekimlik Uygulamaları- Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler’ konuları açısından zenginleştirmeleri

önemlidir. Bunun yanı sıra UÇEP-2020'nin bazı bölümlerinin kullanıcı/uygulayıcı açısından daha anlaşılır şekilde sadeleştirilmesi, tıp eğitimine entegrasyonunu kolaylaştırabilir. UÇEP-2020'ye ek olarak en çok anlatılan konu başlıklarının seçmeli modüller şeklinde UÇEP'e entegrasyonu önerilmektedir.

Bilim Kodu 1056

Anahtar kelimeler : Çekirdek eğitim programı; Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2020, UÇEP-2020; çocuk sağlığı ve hastalıkları, program değerlendirme

Sayfa Adedi : 69

Danışman : Prof. Dr. Işıl İrem BUDAKOĞLU

THE COMPATIBILITY OF UNDERGRADUATE MEDICAL CURRICULUM OF
PEDIATRICS IN MEDICAL SCHOOLS IN TURKEY WITH THE NATIONAL
MEDICAL CORE CURRICULUM – 2020 (UCEP-2020)

(PhD Thesis)

Saliha ŞENEL

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

June 2024

ABSTRACT

Medical schools should build their educational programs on proficient core competencies and a strong framework developed at the undergraduate level. Program evaluations have an important role in identifying, improving and developing the sufficiency of planned training programs.

The aim of this study is; to evaluate the compatibility of undergraduate medical curriculum of Pediatrics in Medical Schools in Turkey with the "Core Diseases/Clinical Problems", "Basic Medical Practices", "Behavioral, Social and Human Sciences" and "Clinical Symptom/Findings/Situations"- lists in the National medical core curriculum – 2020 (UCEP-2020)

This research has a cross-sectional descriptive design. The sample of the research consisted of 26 medical faculties in our country. The data were collected electronically. In the first stage, comparison lists were created by taking the opinions of field experts. The Pediatrics curriculum contents of the universities were entered into a Microsoft® Excel electronic file, and the compatibility was evaluated through the prepared comparison lists. The filter feature of Microsoft® Excel Program was used to organize the data of the universities.

The general compatibility of Pediatrics education programs of the universities participating in this research with the content of UÇEP-2020 was found to be quite low (20.47%). The compatibilities with the lists of "Core Diseases/Clinical Problems", "Basic Medical Practices", "Behavioral, Social and Human Sciences" and "Clinical Symptom/Findings/Situations" of UCEP 2020 is 31.69%, 15.38%, 22.60% and 2.41%, respectively.

The most frequently discussed topics included in UCEP-2020 by undergraduate Pediatrics education programs of Universities are; 'acute kidney injury, allergic reaction, congenital metabolic diseases, neonatal jaundice, anemia, fever, child and newborn examination, abdominal examination and newborn resuscitation and nutrition'.

Diagnosis/approach to genetic diseases and 'approach to dysmorphic children' were the most frequently discussed additional topics in pediatric undergraduate education programs, although they were not included in the UCEP 2020 lists.

It has been determined that the Core Diseases/Clinical Problems topics taught by faculties within the scope of the Pediatrics education program are mostly at the 'Preliminary diagnosis' learning level.

As a conclusion; the general compatibility of the pediatrics undergraduate education programs of universities with the sub-lists in UÇEP-2020 was detected to be low. It is

important for medical schools in our country to improve their undergraduate education programs, especially in terms of subjects entitled ‘basic medical practices’ and ‘behavioral, social and human sciences’.

Simplifying some parts of UCEP-2020 to make them more understandable for the user/practitioner may facilitate its integration into medical education. It is recommended to form elective modules that will integrate frequently discussed topics which are not included in UCEP-2020.

Science code : 1056

Key words : Core curriculum; National medical core curriculum – 2020; UCEP-2020, pediatrics, program evaluation

Page number : 69

Consultant : Prof. Dr. Işıl İrem BUDAKOĞLU

TEŞEKKÜR

‘Tıp Eğitimi’ doktora eğitimim boyunca ahlaki, mesleki ve kişisel olarak kapsamlı rehberliği ile yol gösteren, öğrencisi olmaktan onur duyduğum; tezimle ilgili her anlamda desteğini gördüğüm danışmanım değerli bilim insanı ve tıp eğitimcisi Prof. Dr. Işıl İrem BUDAKOĞLU’na teşekkür ederim.

Tıp Eğitimi Doktora sürecimin ve doktora tezimin her aşamasında bana yol gösteren değerli hocam, bilim insanı Doç. Dr. Özlem ÇOŞKUN’a,

Doktora eğitimi süreci ve doktora tezimin her aşamasında yönlendirmeleri ile bana rehber olan değerli bilim insanı Prof. Dr. Melih ELÇİN’e,

Doktora tezimin her aşamasında desteğini gördüğüm değerli çalışma arkadaşım ve Tıp Eğitimcisi Nazmiye ÇELİK’e,

Hayatım boyunca sevgilerini, desteklerini esirgemeyen, büyük bir sabır ve anlayışla tüm eğitim hayatımda olduğu gibi doktora eğitimi serüvenimde de benimle yol alan canım annem Nefise ÇINAR ve canım babam Abdurrahman ÇINAR’a,

Eğitim hayatımın her aşamasında sürekli desteklerini gördüğüm sevgili kardeşlerim Fatma KAHRAMAN ve Ali ÇINAR’a

Hayat yolculuğumu eşsiz güzelliklerle donatan ve her zaman manevi olarak güç aldığım eşim Prof. Dr. Emrah ŞENEL, kızım Rabia Lina ŞENEL ve oğlum Mehmet Çağrı ŞENEL’e tüm içtenliğimle

Teşekkürlerimi sunarım.

Saliha ŞENEL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	xi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xiii
RESİMLERİN LİSTESİ	xiv
SİMGELER ve KISALTMALAR	xv
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Çekirdek Eğitim Programı ve Yapılandırılması	5
2.2. Çıktı Temelli Eğitim Programı	5
2.3. Dünyada Tıp Eğitimine Ulusal Düzeyde Standardizasyon Çalışmaları	6
2.4. UÇEP-2020 Analizi	8
2.5. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitimi Açısından Mezuniyet Öncesi Çekirdek Eğitim Programları	15
2.6. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Programı Değerlendirme Çalışmaları	16
3. YÖNTEM	19
3.1. Araştırmanın Türü	19
3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi	19
3.3. Dahil Edilme ve Dışlanma Kriterleri	19
3.4. Verilerin Toplanması	19
3.5. Verilerin İşlenmesi	20
3.6. Karşılaştırma Listelerinin Oluşturulması	21

3.7. Verilerin Karşılaştırılması	22
3.8. Verilerin Analizi	24
3.9. Etik	25
3.10. Araştırmanın Üstünlükleri ve Sınırlıkları	25
4. BULGULAR	27
5. TARTIŞMA	39
5.1. Uzman Görüşü Sonuçlarının Değerlendirilmesi	39
5.2. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Listelerine Göre Örtüşme Durumunun Değerlendirilmesi	41
5.3. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Göre Genel Örtüşme Durumunun Değerlendirilmesi	44
5.4. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Kapsamında En Çok Değindikleri ve UÇEP- 2020'ye Ek Anlatılan Konular	45
5.5. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Kapsamında anlattıkları konuların UÇEP- 2020 Çekirdek Hastalıklar, Klinik Problemler Öğrenme Düzeylerine göre değerlendirilmesi	45
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	47
6.1. Sonuç	47
6.2. Öneriler	48
KAYNAKLAR	51
EKLER	55
EK 1. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Başkanlığınca Tıp Fakültelerine Gönderilen Üst Yazı Örneği	56
EK 2. Uzman Görüşleri Sonucunda UÇEP-2020 Göre Oluşturulan Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Konu Başlıkları	57
EK 3. Etik Kurul Onayı	73

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. UÇEP-2020’de belirtilen yetkinlik, yeterlik ve alt yeterlikler	9
Çizelge 2.2. Mesleki uygulamalar yetkinlik alanı	9
Çizelge 2.3. 'Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar yetkinlik alanı	10
Çizelge 2.4. Mesleki ve bireysel gelişim yetkinlik alanı	11
Çizelge 2.5. Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler için öğrenme düzey kodları ve açıklamaları	12
Çizelge 2.6. Temel hekimlik uygulamaları kategorileri ve kategorilerdeki madde sayıları	13
Çizelge 2.7. Temel hekimlik uygulamaları öğrenme düzey kodları ve açıklamaları	13
Çizelge 2.8. Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler ana durum listesi ve alt durum sayıları	14
Çizelge 4.1. Uzman görüşü sonucunda çocuk sağlığı ve hastalıkları ilgili görülen UÇEP- 2020 kategorileri (n=4)	27
Çizelge 4.2. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorilerine göre dağılımı	28
Çizelge 4.3. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorilerine ve UÇEP-2020’ye ek anlatılan konulara göre dağılımı	29
Çizelge 4.4. Tıp Fakültelerinde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorileri ve UÇEP -2020 listeleri konu başlıkları ile örtüşme yüzdeleri	30
Çizelge 4.5. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının uzman görüşleri sonucu belirlenen UÇEP-2020 kategorilerine göre örtüşme durumlarının ve UÇEP-2020 ek anlatılan konuların yüzde ortalaması	32
Çizelge 4.6. UÇEP-2020 kategorilerine göre Fakültelerin çocuk sağlığı hastalıkları eğitim programlarının dağılımı *	32
Çizelge 4.7. Fakültelerin UÇEP-2020’ye Ek olarak en çok anlattıkları konular*	36

Çizelge 4.8. Fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı kapsamında anlattıkları <i>Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler</i> konu başlıklarının UÇEP-2020’de yer alan <i>Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler</i> öğrenme düzeylerine göre sayısal dağılımı	37
--	----

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Araştırma akış şeması	20
Şekil 4.1. Tıp Fakültelerinde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorileri ve UÇEP-2020 örtüşme durumu	31

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. Veri giriş sayfası örneği	21
Resim 3.2. Tıp fakültesi eğitim programlarının UÇEP-2020 ile aynı başlıkta verilerin örtüşme düzeyi karşılaştırılması	22
Resim 3.3. Tıp fakültesi eğitim programlarında farklı terminoloji/başlıkla başlıkta konuların UÇEP-2020 ilgili konuları ile kategorize edilerek örtüşme düzeylerinin karşılaştırılması	23

SİMGELER ve KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AAMC	: Amerikan Tıp Okulları Derneği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ACGME	: Lisansüstü Tıp Eğitimi Akreditasyon Konseyi
CanMeds	: The Canadian Medical Education Directives for Specialists
Ç EP	: Çekirdek Eğitim Programı
COMSEP	: Pediatri Tıp Öğrencisi Eğitimi Konseyi
FOPE	: Future of Pediatric Education
GMC	: Genel Tıp Konseyi
IIME	: Uluslararası Tıp Eğitimi Enstitüsü
PUPDOC	: Paediatric Undergraduate Program Directors of Canada
TEPDAD	: Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
TıpDEK	: Tıp Dekanları Konseyi
UÇEP	: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı
UÇEP-2014	: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2014
UÇEP-2020	: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2020
UYYB	: Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesi
WFME	: Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

1. GİRİŞ

Tıp eğitiminin temel prensibi insan sağlığını geliştirecek hekimler yetiştirmektir (World Federation for Medical Education [WFME], 1988). Tıp fakültesi mezunları, hastaların refahı için, kaliteli bakımı empati ve saygıyla sunulmasını sağlayacak mesleki yeterlilikleri göstermelidir (Institute for International Medical Education, [IIME], 2002). Tıp eğitimi süreci; ülkenin ve dünyanın öncelikli sağlık sorunları, tıp alanındaki fazla bilgi birikimi ve değişimi, gelişen ve değişen teknoloji gibi pek çok faktörden etkilenmektedir. Bunlar yetkin bir hekim yetiştirilebilmesi için tıp eğitiminin sürekli bir dönüşüm içerisinde olmasını gerekli kılmaktadır (Dent, Harden, Hunt, 2021; Harden ve Davis, 1995). Tıp eğitimi programları ulusal şartlar ve bilimsel temeller baz alınarak geliştirilmeli, ve değerlendirilmelidir (Gürpınar, Coşkun, Şenol, Boneval, Alimoğlu, ve Gültekin, 2015; IIME, 2002).

“Çekirdek Eğitim Programı” (ÇEP); bir eğitim programının merkezini, bileşenlerini ve temel ilkelerini belirleyen, tüm öğrencilerin üstlendiği, mesleğin gerektirdiği asgari temel yeterlilikleri içeren esaslar bütünü olarak tanımlanabilir (Harden ve Davis, 1995). Uluslararası Tıp Eğitimi Enstitüsü Çekirdek Komitesi (IIME) yayınladığı dokümanda (IIME, 2002); küreselleşme sürecinin tıp eğitiminde giderek daha belirgin hale geldiğini; tıp eğitiminde küresel temel yeterliliklerin tanımlaması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda IIME tüm dünyada tıp eğitimi için ‘*temel öğrenme çıktıları*’ belirlemiştir. Bu dokümanda tıp fakültelerinin küresel temel yeterliliklerin yanısıra yerel ve ulusal gereklilikleri de programlarına eklemeleri önerilmektedir (IIME, 2002). Benzer şekilde World Health Organization (WHO), The Canadian Medical Education Directives for Specialists (CanMeds) gibi kurullar tarafından da hekimlerin temel yetkinlikleri tanımlamıştır (Frank, Danoff, 2007; IIME, 2002). Ülkemizde de tıp eğitiminde hekimin kazanması gereken yetkinlikler tanımlanmıştır (Sayek, Turan, Naç ar ve Akalın, 2015). Bu dokümanlarda da belirtildiği gibi dünya ve ülke genelinde belirli yeterlik ve yetkinliğe sahip hekimlerin yetiştirilebilmesi için tıp fakültelerinin belirlenen çekirdek eğitim programları doğrultusunda müfredatlar geliştirmeleri gerekmektedir (Harden ve Davis, 1995; IIME, 2002).

Ülkemizde tıp eğitiminin iyileştirilmesi ve temel standartların oluşturulması için en önemli gelişmelerden birisi 2000’li yılların başında Tıp Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyince ilk

adımları atılan Ulusal Çekirdek Eğitim Programı geliştirme çalışmalarıdır (Çakmakkaya, Yaman, Ar, 2020). Tüm tıp Fakültelerinde eğitim programlarının bu belgeye uyumlanması ile aynı temel bilgi ve becerilere sahip hekimler yetiştirilmesi, toplumun ihtiyaçlarına, gerçeklerine uygun bilgi ve becerilerin kazandırılması, tıp öğrencilerinin kendi eğitim programlarının UÇEP'e uygunluğunu denetleyebilmesi kazanımları hedeflenmiştir. 2001 yılında Tıp Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyinin oluşturduğu bir komisyon aracılığıyla "Ulusal Çekirdek Eğitim Programı" (UÇEP) adı altında çekirdek eğitim programı oluşturma çalışmalarına başlanmış, 2002 tarihinde kabul edilerek, 2003-2004 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur (Bulut, 2003). Bu ilk çekirdek eğitim programında Türkiye'deki tıp fakültelerinin amacı; "*Türkiye'nin sağlık sorunlarını bilen ve bu sorunların üstesinden gelebilecek bilgi, beceri ve tutumları etik kurallar çerçevesinde uygulayan, araştırmacı, sorgulayıcı, kendisini sürekli yenileyen, uluslararası kabul edilen ölçütlere göre pratisyen hekimler yetiştirmektedir*" ifadesi ile tanımlanmıştır. Tıp eğitimi sonunda kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve tutumlar belirlenmiş ve bu doğrultuda Hastalıklar/Durumlar/Semptomlar ve Beceri Listeleri oluşturulmuştur. 2007'de oluşturulan Tıp Dekanları Konseyi'nde (TıpDEK), UÇEP'in güncellenmesi gündeme gelmekle birlikte içerik değişikliği yapılmadan kullanılmaya devam edilmiştir (TıpDEK, 2007). 2012'de TıpDEK toplantısında alınan kararla UÇEP; 2014 yılında güncellenmiş, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul edilerek 2015-2016 eğitim döneminde hayata geçirilmesi planlanmıştır (YÖK, 2014). UÇEP 2014, temel yeterliklere ilişkin alınması gereken asgari teorik ve pratik eğitimi kapsamaktadır. UÇEP-2014'te 'çıktıya dayalı' bir yaklaşım ile üç temel yeterlilik alanı belirlenmiştir (YÖK, 2014).

- Hekimliğin prosedürel yönü ile ilgili yeterlilik alanı
- Bilimsel yaklaşım
- İnsani ve mesleki değerlere yönelik yeterlilik alanları

UÇEP-2014'te UÇEP'in altı yılda bir gözden geçirilme kararı alınmıştır. Bu doğrultuda TıpDEK Yürütme Kurulu'nun oluşturduğu komisyonun çalışmaları ile UÇEP-2020 tamamlanmış ve 19 Şubat 2020'de YÖK Başkanlığına iletilmiştir. YÖK Başkanlığı, tıp fakülteleri mezuniyet öncesi eğitim programlarının bu çerçevede hazırlanması önerisini tüm tıp fakültelerine bildirmiştir (YÖK, 2020). UÇEP-2020'nin yaygın ve etkin olarak kullanılması ile asgari standartlarla belirlenmiş temel bilgi ve becerilere sahip hekimlerin yetişmesi beklenmektedir (YÖK, 2020).

UÇEP-2020’de yer alan konuların tamamının her bir tıp fakültesi eğitim programının en az %70-75’ini oluşturma zorunluluğu ve programların %25-30 kısmının da fakülte hedeflerine göre belirlenebileceği kararı alınmıştır (YÖK, 2020). Her fakültenin kendi koşullarına göre süreci yönetmesi ve mezuniyet öncesi eğitim programlarını geliştirmeleri ülkemizde tıp eğitiminin standardizasyonunun sağlanmasına katkıda bulunacaktır (Gülpınar, Yeğen ve Kalaça, 2012).

Ülkemizde tıp eğitiminin kalitesinin geliştirilmeye çalışıldığı, tıp eğitimi akreditasyonu ile ilgili önemli süreçlerin devam ettiği bu dönemde UÇEP-2020 uyumlaştırma çalışmaları, eğitim programlarında iyileştirmeye yönelik kurumsal kararlar alınmasına neden olabilir.

Bu bağlamda bu çalışma ile Türkiye’deki Tıp Fakültelerinde mezuniyet öncesi tıp eğitimi çocuk sağlığı ve hastalıkları müfredatlarının UÇEP-2020 içerisinde yer alan listeler ile örtüşme/uyum durumlarının değerlendirilmesi ve elde edilen veriler doğrultusunda belirli aralıklarla güncellenmesi gereken çekirdek eğitim programının revizyonuna katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Araştırma soruları

Araştırmanın amacı doğrultusunda; aşağıda yer alan araştırma soruları cevaplanmaya çalışılmıştır:

Türkiye’deki tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları müfredatlarının UÇEP- 2020 ile örtüşme düzeyi nedir?

- Türkiye’deki tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları müfredatlarının UÇEP-2020 Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler listesi konu başlıkları ile örtüşme düzeyi nedir?
- Türkiye’deki tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları müfredatlarının UÇEP-2020 *Klinik Semptom/Bulgu/Durum* listesi ile örtüşme düzeyi nedir?
- Türkiye’deki tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları müfredatlarının UÇEP- 2020 *Temel Hekimlik Uygulamaları* konu başlıkları ile örtüşme düzeyi nedir?

- Türkiye'deki tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi ocuk sağlığı ve hastalıkları müfredatlarının Ulusal ekirdek Eğitim Programı (UÇEP) 2020 *Davranışsal, Sosyal ve Beğeri Bilimler listesi* alt başlıkları ile örtüşme düzeyi nedir?

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde sırasıyla; (1) Çekirdek eğitim programı (2) Çıktı temelli eğitim (3) Dünyada tıp eğitiminin ulusal düzeyde standardizasyon çalışmaları (4) UÇEP-2020 (5) Çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitimi (6) Çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı değerlendirme çalışmaları açısından mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programları irdelenecektir.

2.1. Çekirdek Eğitim Programı ve Yapılandırılması

Çekirdek eğitim programı, tıp eğitiminde temel standartların karşılanması için gerekli bir çerçeve eğitim programıdır (Harden ve Davis, 1995). Günümüzde aşırı bilgi yüklenmesi tıp eğitiminin karşılaştığı en büyük sorunlardan biridir. Yeni tıbbi bilgilerin çoğalması ve fakültenin her şeyi kapsamaya çalışma arzusuyla birlikte "tıp öğrencilerinin geleneksel müfredat altında karşı karşıya kaldığı yoğun somut bilgi yükü ve tıptaki ilerlemelere paralel oluşan 'bilgi patlaması', öğrenci için artan ve potansiyel olarak dayanılmaz bir yüke yol açmıştır (Harden ve Davis, 1995; Yamani ve Rahimi, 2016). Tıp alanındaki bu sürekli ve önemli genişlemeyle başa çıkabilmek için tıp eğitimi programının merkezinde yer alan, tüm öğrencilerin sahip olması beklenen, mesleğin gerektirdiği belirli temel yeterlikler perspektifinden yola çıkılarak hazırlanan, yeni stratejiler içeren bir 'çekirdek eğitim programı' oluşturulmasını gerekli kılmıştır. Çekirdek bir müfredata geçiş aynı zamanda eğitim planlamasında temel ve önemli bir değişiklik olarak vurgulanmaktadır (Harden ve Davis, 1995).

Çekirdek eğitim programı oluşturulurken altında yatan felsefenin ve eğitimsel düşüncenin anlaşılması programın doğru oluşturulmasına, anlaşılmasına ve uygulanmasına da rehberlik edecektir (Harden ve Davis, 1995). Harden (1995). Bu felsefeyi sertifikasyon, yeterlilik, kapsamlılık, tutarlılık, yapılandırmacı, seçmeli ve yoğunlaştırılmış müfredat olmak üzere yedi başlık şeklinde sınıflandırmaktadır

2.2. Çıktı Temelli Eğitim Programı

Çıktıya dayalı eğitim, öğrencilerin program sonunda uygulayabilecekleri yeterliklerin belirlendiği bir eğitim yaklaşımıdır (Harden, 1999). Eğitim programının tüm çıktılarının oluşturulması, eğitim programında ne verileceğine rehberlik edecektir (Davis, 2003). Tıp

eğitimi programlarında çıktı temelli eğitim, müfredat için önemli bir ereve belirlemektedir. ıktı ğrenmenin nihai göstergesidir (Davis, 2003; Harden, 1999). Toplumun ncelikli sağlık sorunlarını kapsayan, koruyucu hekimlik yaklaşımlarını ne çıkaran, öğrenen merkezli uygulamalarla mesleksel yeterlilik ve sosyal değerlerin kazandırıldığı müfredatlar oluşturularak ideal mezuna ulaşılma hedeflenmektedir. Tıp eğitiminin tıbbi teşhis ve tedavinin yanı sıra toplumsal ihtiyaçlara da duyarlı olması ve eğitim girişiminin sonuçlarına dikkat etmesi giderek daha beklenmektedir. Kurumların hesap verilebilirliği, kabul edilebilirlik gibi günümüz tıp eğitiminden beklenen süreçlere de fayda sağlamaktadır (Harden, 1999; Harden, Crosby, Davis ve Friedman, 1999).

Tıp fakültelerinin eğitim programlarının ülkenin ekonomik, politik, sosyal ve kültürel sistemleriyle bütünleşmiş, geleneksel ve birçoğu test edilmiş yaklaşımların yanı sıra mevcut durumlara bir yanıt olarak görülebilecek bir gelecek vizyonu ile hazırlanması gereklidir (Harden, 2007). Tıp fakültelerinin öğrenim çıktılarına yönelik müfredat hazırlamaları, çıktılara yönelik lme değerlendirme sistemi oluşturmaları ve öğrencilerin mezuniyet çıktılarına ulaşma durumlarını değerlendirmeleri beklenmektedir (Harden, 1999; Harden, Crosby, Davis ve Friedman, 1999).

Günümüzde mesleksel yeterlilik ve sosyal değerlerin kazandırılmasına verilen önemin artması ile birlikte çıktıya dayalı eğitim yaklaşımı güncel hale gelmiştir (Harden, 1999). Tıp eğitiminin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için mezun yeterlik ve çıktılarının açık şekilde belirtilmesi gereklidir (Harden, 1999; Harden, Crosby, Davis ve Friedman, 1999).

2.3. Dünyada Tıp Eğitimine Ulusal Düzeyde Standardizasyon alışmaları

Birçok ülkede tıp fakültelerinden mezuniyet öncesi tıp eğitimi programlarının, mezunların ulaşması beklenen hedefler ve nitelikler göz önünde bulundurularak düzenlenmesi beklenmektedir. Eğitimde sadece çıktıya dayalı yaklaşımın yetersiz olacağı; hem çıktı hem de sürece dayalı yaklaşımın ve eğitimi yeterlikler (competencies) yerine yetkinlikler (capabilities) açısından temellendirmenin daha faydalı olacağı yönünde tartışmalar da devam etmektedir (Frank ve Danoff, 2007; General Medical Council [GMC], 2018; Gürpınar ve diğerleri, 2023; Harden 1999; Kozu, 2006; Rubin ve Franchi-Christopher, 2002).

Amerikan Tıp Okulları Derneği (The Association of American Medical Colleges (AAMC)) tarafından oluşturulan ve “Tıp Okulları Hedefler Projesi” (Medical Schools Objectives Project-MSOP) olarak adlandırılan projede hekimlerin sahip olmaları gereken dört temel yeterlilik; bilgi sahibi olmak, beceri sahibi olmak, fedakâr olmak ve sorumluluk sahibi olmak şeklinde tanımlanmıştır. Bu yeterlilikler ile ilişkili 30 hedef belirlenmiştir (Medical School Objectives Writing Group, 1999).

Kanada’da CanMEDS yetkinlikler çerçevesi kullanılmaktadır. Bu çerçeve kapsamında hekimlerin ana rolü tıp uzmanı olarak belirlenmiş ve çerçevenin tam merkezine yerleştirilmiştir. İyi bir hekimin profesyonel, iletişimci, işbirliğine açık, lider özellikleri bulunan, sağlık savunucusu ve bilim insanı olması gerektiği belirtilmiştir (Frank ve Danoff, 2007).

İngiltere’de 2009 yılında “Yarının Doktorları Projesi” adı altında mezuniyet çıktıları belirlenmiş, 2018 yılında güncellenmiştir. Çıktılar “Mesleksi Değer ve Davranışlar”, “Mesleksi Beceriler” ve “Mesleksi Bilgiler” olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. (GMC, 2018; Rubin ve Franchi-Christopher, 2002). İngiltere’deki tüm tıp fakültelerinden eğitim müfredatlarının bu öğrenim çıktıları sağlayacak düzeyde olduğunu kanıtlamaları, çıktılara yönelik ölçme-değerlendirme sistemi oluşturmaları ve öğrencilerin mezuniyet çıktılarına ulaşma durumlarını değerlendirmeleri istenmiştir (Rubin ve Franchi-Christopher, 2002).

Japonya’da “Model Çekirdek Müfredat” kapsamında hekimlerin profesyonellik, tıbbi bilgi ve problem çözme yeteneği, pratik beceriler/hasta bakımı, iletişim becerileri, takım temelli sağlık hizmeti uygulaması, hizmet kalitesi ve hasta güvenliği yönetimi, topluma dayalı uygulama, bilimsel araştırma, yaşam boyu ve işbirliğine dayalı öğrenmeye yönelik tutum olmak üzere sahip olmaları gereken yetkinlikler dokuz alana ayrılmıştır (Kozu, 2006).

İsviçre’de önemli kısmı “CanMEDS 2005 Çerçevesi”ne dayanan, çıktıya dayalı tıp eğitimi programı mevcuttur. Ülkemizde de ‘Mezun Yetkinlikleri ve Yeterlilikleri’ UÇEP-2020’de ele alınmıştır (YÖK, 2020).

Aşağıda UÇEP-2020 analizi yapılacaktır.

2.4. UÇEP-2020 Analizi

UÇEP-2020” ile mezuniyet öncesi tıp eğitimi için 3 ana bölüm tanımlanmıştır (YÖK, 2020):

BÖLÜM 1 Tıp Fakültesi Mezunlarının Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesi (UYYB)

BÖLÜM 2 UÇEP-2020-Güncelleme ve İçerik Çalışma Listeleri

2.1. Klinik semptom/bulgu/durum listesi

2.2. Çekirdek hastalıklar/klinik problemler listesi

2.3. Klinik semptom/bulgu/durum, çekirdek hastalıklar/klinik problemler eşleştirme listesi

2.4. Temel hekimlik uygulamaları listesi

BÖLÜM 3 Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler Listesi

Tıp eğitiminin kalitesinin geliştirilmesi için yetkinlik ve yeterlik kavramları önem arzeder. “Yetkinlik” ilgili yeterlikleri kullanarak tanımlanmış görevleri tam olarak yerine getirme durumudur. “Yeterlik” tanımlanmış görevi yapabilmek için kazanılması gereken bilgi, beceri, tutum gibi alt yeterliklerin kullanılmasıdır. Yeterlik, bireyin görevini etkin yapabilmesi için gerekli minimum standartları ortaya koymaktadır. Ülkemizde tıp fakültelerinde bu iki kavramın birbirinin yerine kullanılması ve kavram kargaşasının ortadan kaldırılması için Tıp Dekanları Konseyi Yürütme Kurulu ve UÇEP-2020 çalışma grubu ortaklığı ile ülkemize özgün, anlaşılabilir ve tüm tıp fakültelerinde kullanılabilir UYYB oluşturulmuştur. UYYB’nin tıp fakültelerinde mezuniyet öncesi eğitim programlarını yeterliğe dayalı oluşturmalarında yardımcı olması beklenmektedir.

UÇEP-2020 Bölüm I’de tıp fakültesi mezunu için; ‘mesleki uygulamalar’, ‘mesleki değerler ve yaklaşımlar’, ‘mesleki ve bireysel gelişim’ olmak üzere üç yetkinlik alanı (sf 30-33) belirlenmiştir (Çizelge 2.1.). Bu yetkinlik alanları için tanımlanmış yeterliğe ulaşmak için eğitim sürecinin belirli evrelerinde kazanılması gereken ders-blok-kurul-staj amaç ve hedefleri alt yeterlikler olarak ifade edilmektedir. Yetkinliğe ulaşmada yeterlik ve alt yeterlikler arasında hiyerarşik ilişki vardır (YÖK, 2020).

Çizelge 2.1. UÇEP-2020’de belirtilen yetkinlik, yeterlik ve alt yeterlikler

Yetkinlik alanı (n=3)	Yetkinlikler (n=8)	Alt yeterlik (n=32)
I. Mesleki Uygulamalar	1. Sağlık hizmeti sunucusu	9
II. Mesleki değerler ve yaklaşımlar	2.1. Mesleki etik ve profesyonel ilkeleri benimseyen	4
	2.2. Sağlık savunucusu	4
	2.3. Lider-Yönetici	2
	2.4. Diğer yetkinlikler	3
	2.5. İletişimci	3
III. Mesleki ve bireysel gelişim	3.1. Bilimsel ve analitik yaklaşım gösteren	4
	3.2. Yaşam boyu öğrenen	3

‘Mesleki uygulamalar’ yetkinlik alanı; dokuz alt yeterliği bulunan ‘sağlık hizmeti sunucusu’ yetkinliğini kapsamaktadır (sf 30) (Çizelge 2.2).

Çizelge 2.2. Mesleki uygulamalar yetkinlik alanı

Yetkinlik	Alt yeterlikler
Sağlık hizmeti sunucusu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Temel bilim, klinik bilim davranış ve sosyal bilimlerden edindiği bilgi beceri ve tutumu sağlık hizmeti sunumunda kullanır 2. Hasta yönetiminde dil, din, ırk ayrımı gözetmeden biyopsikososyal yaklaşım gösterir 3. Bireyin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeyi önceler 4. Sağlıklılık durumunun sürdürülmesi ve geliştirilmesi için gerekli çalışmaları yapar 5. Sağlıklı/hasta bireylere, yakınlarına ve diğer sağlık çalışanlarına sağlık eğitimi verir 6. Koruma, tanı, tedavi, takip ve rehabilitasyon süreçlerinde güvenli, akılcı ve etkin yaklaşım gösterir 7. Tanı, tedavi, takip ve rehabilitasyon süreçlerinde girişimsel/girişimsel olmayan uygulamaları güvenli ve etkin biçimde gerçekleştirir 8. Hasta ve çalışan sağlığını dikkate alarak hizmet sunar 9. Sağlığa etki eden çevresel, sosyoekonomik ve başvuran kişinin bireysel özelliklerindeki değişiklikleri göz önünde bulundurur

‘Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar’ yetkinlik alanı; her birinin alt yeterlikleri bulunan beş yetkinlikten oluşmuştur. Bu yetkinlikler; mesleki etik ve profesyonel ilkeleri benimseme, sağlık savunucusu, lider-yönetici, ekip içinde uyumlu/olumlu ve etkin çalışan ve iletişimci olarak belirlenmiştir. (Çizelge 2.3.)

Çizelge 2.3. Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar’ yetkinlik alanı

Yetkinlik	Alt yeterlik
Mesleki etik ve profesyonel ilkeleri benimseyen	<ol style="list-style-type: none"> 1. İyi hekimlik uygulamalarını dikkate alır 2. Görevini etik ilkeler, hak ve yasal sorumluluklar çerçevesinde yerine getirir 3. Yüksek nitelikli hasta bakımı sağlar 4. Mesleki uygulamalardaki performansını duyu ve bilişsel özelliklerini dikkate alarak değerlendirir
Sağlık savunucusu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesi için sosyal güvenilirlik ve sosyal yükümlülük kavramlarını savunur 2. Birey ve toplum sağlığı ile ilgili hizmet sunumu, eğitim ve danışmanlık süreçlerini tüm bileşenler ile iş birliği halinde planlar yürütür 3. Sağlık politikalarının toplum sağlığına etkisini değerlendirir, sağlık hizmetleri kalitesinin artmasını savunur 4. Kendi fiziksel, ruhsal, sosyal sağlığını korumak ve geliştirmek için gerekenleri yapar
Lider Yönetici	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sağlık ekibi içerisinde örnek davranışlar sergiler, liderlik yapar 2. Yönetici olduğu sağlık kuruluşunda hizmet sunumunu maliyet etkin, toplum yararına ve mevzuata uygun gerçekleşmesini planlar
Diğer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Birlikte hizmet sunduğu ekip ile olumlu iletişim kurar, gerektiğinde farklı roller üstlenir 2. Sağlık ekibi içinde görev ve yükümlüklerinin farkındadır ve buna uygun davranır 3. Meslektaşları ve diğer meslek gruplarıyla grupları ile uyumlu ve etkin çalışır
İletişimci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hasta, hasta yakınları, sağlık çalışanları, diğer meslek grupları, kurum ve kuruluşlarla etkili iletişim kurar 2. Özel yaklaşım gerektiren farklı sosyokültürel özellikleri olan birey veya gruplarla etkili iletişim kurar 3. Tanı, tedavi, takip ve rehabilitasyon süreçlerinde hastayı karar verme mekanizmasına ortak eden hasta merkezli bir yaklaşım gösterir

Mesleki ve bireysel gelişim yetkinlik alanı; yine her birinin alt yeterlikleri bulunan iki yetkinlikten oluşmuştur. Bu yetkinlikler; bilimsel ve analitik yaklaşım gösteren ve yaşam boyu öğrenen olarak belirlenmiştir. (Çizelge 2.4).

Çizelge 2.4. Mesleki ve bireysel gelişim yetkinlik alanı

Yetkinlik	Alt yeterlik
Bilimsel ve analitik yaklaşım gösteren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilimsel araştırma yapar, elde edilen sonuçları toplum yararına kullanır 2. Güncel literatür bilgisini takip eder 3. Klinik karar vermede kanıta dayalı tıp ilkelerini uygular 4. Sağlık hizmeti, araştırma ve eğitimi etkinliğini artırmak için bilişim teknolojilerini kullanır
Yaşam boyu öğrenen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bireysel çalışma ve kariyer süreçlerini etkili yönetir 2. Yeni bilgileri edinme, mevcut bilgilerle entegre etme, değişen koşullara uyum sağlama becerilerini gösterir 3. Doğru öğrenme kaynaklarını seçer, kendi öğrenme sürecini düzenler

UÇEP-2020 Bölüm II’de Klinik Semptom/Bulgu/Durum Listesi, Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler Listesi ve Klinik Semptom/Bulgu/Durum, Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler Eşleştirme Listeleri yanısıra Temel Hekimlik Uygulamaları Listeleri bulunmaktadır. Buna göre 141 adet “Klinik Semptom/Bulgu/Durum” (sayfa 44-48) ile 342 adet “Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler” (sayfa-50-63) listelenmiştir. “Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler” için başlıca ilgili oldukları “Organ Sistemi” tanımlamaları (sf 64-120) yapılmıştır. Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler” için öğrenme (performans) düzey kodları belirlenerek, birinci basamak sağlık hizmeti sunumunda görev yapacak hekimlerin her bir çekirdek hastalıkla ilgili görev tanımlarının oluşması amaçlanmıştır (YÖK, 2020)

Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler” için Öğrenme (performans) düzey kodları; öğrenmenin asgari düzeyini belirtir. Buna göre (YÖK, 2020);

A: Acil durumu tanımlayarak ilk tedavisini yapabilmeli, gerektiğinde uzmana yönlendirebilmeli

ÖnT: Acil olmayan durumlarda ön tanı koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilmeli

T: Tanı koyabilmeli ve tedavi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli ön işlemleri yaparak, uzmana yönlendirebilmeli

TT: Tanı koyabilmeli, tedavi edebilmeli

İ: Uzun süreli takip (izlem) ve kontrolünü yapabilmeli

K: Korunma önlemlerini (birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olan/olanları) uygulayabilmeli

şeklinde tanımlanmıştır (Çizelge 2.5).

Çizelge 2.5. Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler” için öğrenme düzey kodları ve açıklamaları

Öğrenme düzeyi	Açıklama
A	Acil durumu tanımlayarak ilk tedavisini yapabilmeli, gerektiğinde uzmana yönlendirebilmeli
ÖnT	Acil olmayan durumlarda ön tanı koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilmeli
T	Tanı koyabilmeli ve tedavi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli ön işlemleri yaparak, uzmana yönlendirebilmeli
TT	Tanı koyabilmeli, tedavi edebilmeli
İ	Uzun süreli takip (izlem) ve kontrolünü yapabilmeli
K	Korunma önlemlerini (birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olan/olanları) uygulayabilmeli

UÇEP-2020 Bölüm II’de Temel hekimlik uygulamaları; dokuz kategoride ve her bir kategoriye özgü maddeler içeren listeler halinde belirlenmiştir (Çizelge 2.6).

Çizelge 2.6. Temel hekimlik uygulamaları kategorileri ve kategorilerdeki madde sayıları

Kategoriler	Madde Sayısı
1. Öykü alma	3
2. Genel ve soruna yönelik fizik muayene	22
3. Kayıt tutma, raporlama ve bildirim	11
4. Laboratuvar testleri ve ilgili diğer işlemler	19
5. Girişimsel ve girişimsel olmayan uygulamalar	71
6. Koruyucu hekimlik ve toplum hekimliği uygulamaları	18
7. Bilimsel araştırma ilke ve uygulamaları	6
8. Sağlıklılık	5
9. Taramalar	5

Temel hekimlik uygulamaları için öğrenme (performans) düzey kodları; 1-4 rakamları arasında kodlanmıştır ve uygulamanın asgari düzeyini belirtir (sf 122-127) (Çizelge 2.7).

Çizelge 2.7. Temel hekimlik uygulamaları öğrenme düzey kodları ve açıklamaları

Öğrenme düzeyi	Açıklama
1	Uygulamanın nasıl yapıldığını açıklar
2	Acil durumda kılavuz/yönergeye uygun şekilde uygulamayı yapar
3	Karmaşık olmayan, sık görülen durumlarda uygulamayı yapar
4	Karmaşık durumlar/olgular da dahil uygulamayı yapar

UÇEP-2020 Bölüm III'te (Sf 134-142) Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler Listesi her birinin alt durumları bulunan 35 ana durumda kategorize edilmiştir (Çizelge 2.8).

Çizelge 2.8. Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler ana durum listesi ve alt durum sayıları

Ana durum	Alt durum sayısı
1. Ayrımcılık, yanlılık, damgalama	4
2. Bağımlılık	5
3. Bilimsel araştırma yöntemleri ve etiği	5
4. Çalışma ve sağlık etkileşimi	7
5. Çevre ve sağlık etkileşimi	11
6. Çocuk ihmali ve istismarı	6
7. Göç	5
8. Hekim hasta etkileşiminde güçlükler	9
9. Hekimin iyilik hali	10
10. Hukuki ve etik durumlar	9
11. İnsan hakları ve sağlık	4
12. İşsizlik ve yoksulluk	4
13. Kazalar	4
14. Kronik/bulaşıcı olmayan hastalıklar	6
15. Küresel iklim krizi	6
16. Küreselleşme ve sağlık	4
17. Olağandışı durumlar/afetler	4
18. Ölüm, ölmekte olan birey ve yas	3
19. Öncelikli/dezavantajlı gruplar	6
20. Psikolojik ve sosyal iyilik hali	10
21. Sağlık çalışanına yönelik şiddet	3
22. Sağlık hizmet sunum süreçlerinde çatışma/yıldırma (mobbing)	4
23. Sağlık uygulamalarının öz eleştiri gerektiren yönleri	8
24. Sağlık yönetimi	11
25. Sağlıklılık durumları	16
26. Sağlıkta eşitsizlik	2
27. Stres	5
28. Şiddet	6
29. Teknoloji ve sağlık etkileşimi	9
30. Tıbbi hatalar ve profesyonellik dışı davranışlar	5
31. Tıpta profesyonellik	5
32. Toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık	4
33. Toplumsal ve kültürel çeşitlilik	2
34. Üreme sağlığı/cinsel sağlık	7
35. Yaşlılık	8

2.5. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitimi Açısından Mezuniyet Öncesi Çekirdek Eğitim Programları

Dünyada ve ülkemizde tıp eğitimi programları; mezunların ulaşması beklenen hedefler göz önünde bulundurularak geliştirilmektedir (Frank ve Danoff, 2007; General Medical Council [GMC], 2018; Gürpınar ve diğerleri, 2023). Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde; öğrencilerinin çocuk sağlığı ve hastalıklarını öğrenmesinin önündeki engelleri aşmak için, mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitimine yönelik eğitim projeleri başlatılmıştır (Bannister, Forbes, Moddemann ve Lewis, 2022). Bu projelerden Amerikan Pediatri Akademisi tarafından geliştirilen Pediatri Eğitiminin Geleceği II Projesi (Future of Pediatric Education II Project (FOPE)); her seviyedeki çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitiminin aile ve toplum bağlamında çocukların sağlık ihtiyaçlarına dayandırılması gerektiğini vurgulamaktadır (Future of Pediatric Education, 2000). Bu bağlamda, lisans derslerinde pediatri eğitiminin amacı, öğrencilerin çocukları, ergenleri ve genç yetişkinleri içeren durumlara empati ve tıbbi yeterlilikle nasıl tepki vereceklerini öğrenmelerine yardımcı olmaktır. Ayrıca FOPE her öğrencinin hem pediatri hem de dahiliye alanında benzer bir eğitim programından geçmesi gerektiğini tavsiye etmektedir (Future of Pediatric Education, 2000).

Tıp eğitimcilerinin çoğu, tıp fakültesi dekanlarından ve fakültelerinden, ayaktan bakım ortamlarındaki öğrencilerin klinik eğitime yönelik müfredatta ayrılan süreyi artırmalarını istemektedir. Bu görüşe paralel olarak tıp öğrencilerine yönelik çocuk sağlığı sorunlarıyla ilgili ve daha geniş şekilde klinik yıllara yayılan bir klinik müfredatın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesinde gelişmiş klinik ortaklıkların oluşturulması önerilmektedir (Hunt, Kallenberg ve Whitcomb, 1999). Literatür incelendiğinde mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarının da bu görüşe paralel olarak stajyerlik ve intörlük dönemleri gibi klinik eğitim ağırlıklı yapılandırıldığı görülmektedir (Bannister ve diğerleri, 2022; Costich, Finkel, Friedman, Catalozzi ve Gordon, 2021; Hunt, Kallenberg ve Whitcomb, 1999; Veiga ve Batista, 2006). Kanada Pediatri Lisans Programı Direktörleri (Paediatric Undergraduate Program Directors of Canada; (PUPDOC), mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitimi için klinik eğitimcilerin ve öğrencilerin fiilen kullanacağı kapsamlı, yeterliliğe dayalı bir lisans müfredatı oluşturmuşlardır (Costich ve diğerleri, 2021). Pediatri Tıp Öğrencisi Eğitimi Konseyi tarafından (The Council on Medical Student Education in Pediatrics (COMSEP) ve Ayaktan Pediatri derneği

(Ambulatory Pediatrics Association) işbirliği ile hem eğitici hem de öğrenci için Genel Pediatri Staj Müfredatı ve Kaynak Kılavuzunu geliştirmiştir (Olson, Woodhead, Berkow, Kaufman ve Marshall, 2000). COMSEP tarafından geliştirilen (Olson ve diğerleri, 2000), referans noktası stajyerlik eğitimi olan çekirdek müfredatın tüm tıp fakültesi mezunlarının sahip olması gereken pediatrik bilgi ve klinik beceriler, tutumlar ve değerlere ilişkin genel bir temel kavramına dayanan iyi tanımlanmış hedefleri bulunmaktadır. Ülkemizde UÇEP-2020’de çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitimi ilgili alanlar ayrı bir başlık şeklinde yer almamakla birlikte çocuk sağlığı ve hastalıkları ile ilişkili konulara oldukça yer verilmiştir (Ek-2).

2.6. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Programı Değerlendirme Çalışmaları

Eğitim programları temelde değişimle ilgilidir. Değişimin gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemek için program değerlendirmesi yapılmalıdır (Frye ve Hemmer, 2012). Program değerlendirme genel anlamıyla; “eğitim *programının kalitesini ve etkililiğini izlemek ve geliştirmek amacıyla bir programın tasarımı, uygulanması ve sonuçlarına ilişkin bilgilerin sistematik veriler olarak toplanması ve analiz edilmesidir*” (Accreditation Council for Graduate Medical Education [ACGME], 2010). Değerlendirmeler; politika oluşturma, karar verme ve değerlendirme sonuçları ile başka bir program oluşturmaya temel olacak veri, bilgi ve yorum toplamaya yarayan sistematik bir süreçtir. Değerlendirme, programı gözden geçirmek, durdurmak veya devam ettirmek için paydaşlara bilgi sağlar (Cook, 2010; Frye ve Hemmer, 2012). Güçlü bir program değerlendirme süreci, hesap verebilirliği desteklerken eğitimcilerin programları hakkında faydalı bilgiler edinmelerine ve devam eden program gelişimini sürdürmelerine olanak tanır (Frye ve Hemmer, 2012). Çocuk sağlığı ve hastalıkları program değerlendirme çalışmaları incelendiğinde, çeşitli amaçlarla değerlendirme çalışmalarının yapıldığı görülmektedir (Singh, Mazzeve Breakey, 2022; Veiga ve Batista, 2006). Singh ve diğerleri (2022); müfredat haritalama yöntemi kullanarak yaptıkları program değerlendirilmesinin; staj öncesi ve stajyerlikteki çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı içeriğine dair bilgiler edinmelerine ve ek eğitim için gerekli alanları belirlemeye yarar sağladığını bildirmiştir. Benzer şekilde başka bir çalışmada (Veiga ve Batista, 2006), çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programının eksikleri ve ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla program değerlendirmeleri yapıldığı görülmektedir.

Dünyada ve ülkemizde mezuniyet öncesi tıp eğitiminde standartlar oluşturmak için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu standart oluşturma çalışmalarının bazılarının yeterlikler bazılarının da çekirdek eğitim programları üzerinden yürütüldüğü görülmektedir. UÇEP-2020; ülkemizde mezuniyet öncesi tıp eğitimi standartları oluşturmak için geliştirilen çerçeve bir programdır. Anabilim dalı, tıp fakültesi ve ülke genelinde bu çerçeve programları değerlendirmek amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmüştür (Akman ve diğerleri, 2023; Başer, Kolcu ve Şahin, 2019; Çakmakkaya, Yaman ve Ar, 2020; Gürpınar ve diğerleri, 2015; Özyurt ve Metin, 2022; Sezik, 2016; Ulupınar ve diğerleri, 2022). Ülkemizde Mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları programının temel standartlarla karşılaştırıldığı çalışma bulunmadığı görülmüştür. Çalışmamız bu yönde ülkemizde ilk çalışma olacaktır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Türü

Bu çalışma, UÇEP-2020’de yer alan "*Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*", "*Temel Hekimlik Uygulamaları*", "*Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler*" ve "*Klinik Semptom/Bulgu/Durum*", listelerinin ülkemizdeki tıp fakültelerinin Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Programlarında örtüşme durumunu/uyumunu değerlendiren tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini, ülkemizde tıp fakültesinden mezun vermiş olan devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı olan tıp fakülteleri oluşturmuştur. Türkçe ve İngilizce programların birlikte verildiği fakültelerden tek program alınmıştır. Etik kurul onayı alındığı tarihte 81 devlet, 31 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 112 tıp fakültesi bulunmaktadır (Yükseköğretim Program Atlası, 2023). Bunlardan 90 fakülte mezun vermiştir. Çalışmaya, 23 devlet üniversitesine bağlı tıp fakültesi, 3 vakıf üniversitesine bağlı tıp fakültesi olmak üzere toplam 26 tıp fakültesi katılmıştır. Araştırmaya katılan tıp fakültelerinin sadece dördüncü veya beşinci sınıflarındaki çocuk sağlığı ve hastalıkları uygulamalı ders (staj) programları alınmıştır.

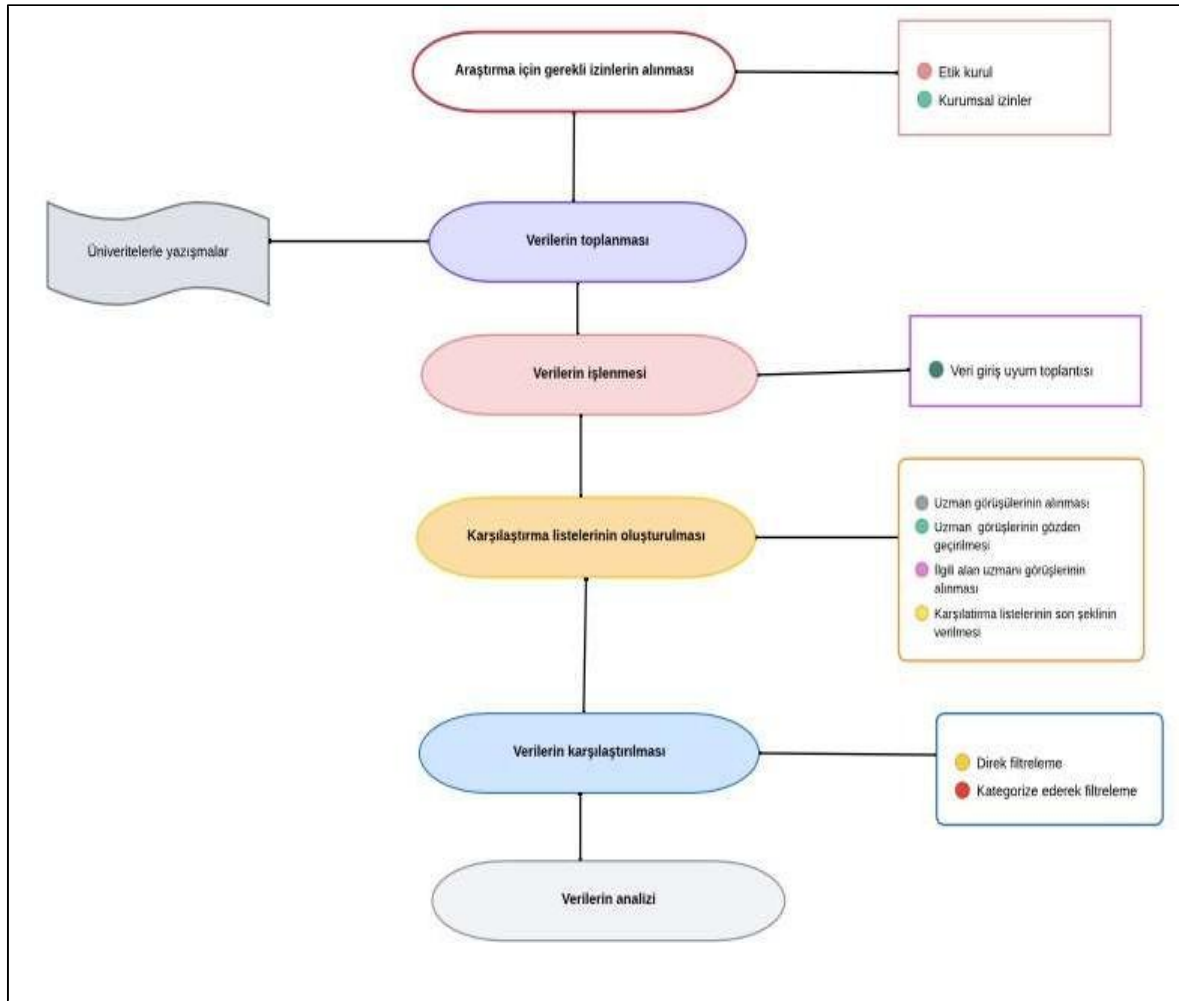
3.3. Dahil Edilme ve Dışlanma Kriterleri

Çalışmanın planlandığı tarihten itibaren, çalışmaya katılmaya gönüllü tüm tıp fakülteleri araştırmaya dahil edilmiştir. Mezun vermeyen ve halihazırda başka bir üniversite bünyesinde eğitim veren tıp fakülteleri çalışmadan hariç tutulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri; 01.04.2022-31.07.2022 tarihleri arasında, Eğitim programını paylaşmaya gönüllü anabilim dallarından elektronik posta yoluyla ve genele açık web erişimi ile elde edilmiş ve dijital ortamda toplanmıştır. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan tıp fakültelerinin rektörlük, dekanlık ve çocuk sağlığı ve hastalıkları anabilim dallarına etik kurul onayı ile

birlikte üst yazısı gönderilerek araştırmanın gerekçesi bildirilmiştir (Ek 1.) Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dallarından, mezuniyet öncesi dönem en güncel çocuk sağlığı ve hastalıkları uygulamalı ders (staj) ve çalışma eğitim programları istenmiştir. Üst yazının ilgili birime ulaşamaması veya ilgili birim tarafından gözden kaçabileceği durumlar göz önüne alınarak birden fazla kez resmi ileti gönderilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden tıp fakültelerinin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programları mail aracılığıyla araştırmacı ile paylaşılmıştır. Araştırmanın akış şeması Şekil 3.1.'de verilmiştir.

Şekil 3.1. Araştırma akış şeması

3.5. Verilerin İşlenmesi

Araştırmanın verileri girilmeye başlanmadan önce, fakültelerin eğitim programları araştırmacı tarafından gözden geçirilmiştir. Verilerin anonimliğini sağlamak amacıyla fakülte isimleri kodlanarak girilmiştir. Kodlama işlemi, devlet üniversiteleri tıp fakülteleri için DTF, vakıf üniversiteleri tıp fakülteleri için VTF şeklinde belirlenmiştir. UÇEP-2020'de

yer alan Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler; Temel Hekimlik Uygulamaları, Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler; Klinik Semptom/Bulgu/Durum temel başlıklar ve alt kategorileri Microsoft® Excel Elektronik dosyaya aktarılmıştır. Fakülte isimleri alfabetik sıraya göre dizilerek numerik olarak kodlanmıştır. Ders programı içerikleri fakültele atanan kodlar birlikte ayrı ayrı satırlarda Microsoft® Excel Elektronik dosyasına girilmiştir. Veri giriş örneği Resim 3.1.'de verilmiştir.

üniversite kod	program içeriği	uyum
DTF1	ARDS'na yaklaşım	
DTF1	Adrenal Bez Hastalıkları	
DTF1	Akılî İlaç kullanımı	
DTF1	Akut alt solunum yolu enfeksiyonları	
DTF1	Akut bilinç değişikliklerine yaklaşım	
DTF1	Akut böbrek hastalığı	
DTF1	Akut Flask Paraliziler	
DTF1	Akut Gastroenterit	
DTF1	Akut gastroenterit	
DTF1	Akut glomerulonefrit	
DTF1	Akut Romatizmal Ateş	
DTF1	Anemiye yaklaşım	
DTF1	Anne sütü beslenme ve	
DTF1	Aplastik Anemilere Yaklaşım	
DTF1	Artritlere yaklaşım	
DTF2	Adolesan Sağlığı Ve Sorunları	
DTF2	Adrenal Yetmezlik	
DTF2	Ailevi Akdeniz Ateşi	
DTF2	Akut Böbrek Yetmezliği	
DTF2	Akut Gastroenterit	
DTF2	Akut Poststreptokokkal Glomerulonefrit	
DTF2	Akut Romatizmal Ateş	
DTF2	Alt Solunum Yolu Enfeksiyonları I	
VTF1	Adrenokortikal Yetmezlik	
VTF1	Ağzı Kokusu,	
VTF1	Ağzı Kuruğu,	

Resim 3.1. Veri giriş sayfası örneği

3.6. Karşılaştırma Listelerinin Oluşturulması

Tıp fakültesi öğrencilerinin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programında öğrenmeleri gereken "Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler", "Temel Hekimlik Uygulamaları", "Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler" ve "Klinik Semptom/Bulgu/Durum", karşılaştırma listelerinin oluşturulması için uzman görüşleri alınmıştır. UÇEP' te yer alan "Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler", "Temel Hekimlik Uygulamaları", "Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler" ve "Klinik Semptom/Bulgu/Durum", listeleri 4 alan uzmanına (2 aile hekimi uzmanı, 2 çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı) gönderilmiştir. Uzmanlardan çocuk sağlığı

ve hastalıkları ile ilgili gördükleri alanları "1", ilgili görmedikleri alanları "0" şeklinde kodlamaları istenmiştir. Uzmanların en az üçünün uygun gördüğü alanlar karşılaştırma listelerine dahil edilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda karşılaştırma listeleri oluşturulmuştur. Karşılaştırma listeleri alan uzmanı tarafından tekrar gözden geçirilmiştir. Alan uzmanı araştırmacının kararsız kaldığı durumlarda, konu ile ilgili diğer alan uzmanlarının görüşü alınmıştır. Tüm uzman görüşleri ve gözden geçirmeler sonrasında karşılaştırma listelerinin en son şekli verilmiştir (EK 2).

3.7. Verilerin Karşılaştırılması

Program içeriklerinin karşılaştırılmasında ve Microsoft® Excel Elektronik dosyanın filtre özelliğinden yararlanılmıştır. Karşılaştırmalar iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, UÇEP-2020 (Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler "1", Temel Hekimlik Uygulamaları "2", Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler "3", Klinik Semptom/Bulgu/Durum "4", UÇEP'te yer almayan konu başlıkları ve alanları "0") ile aynı olan başlıklar filtrelenerek kodlanmıştır (Resim 3.2.).

UNİVERSİTE KOD	EĞİTİM PROGRAMI İÇERİĞİ	UYUM
DTF18	Abdominal Tümör Radyolojisi	2
DTF19	Acil Çocuk Hastaya Yaklaşım	0
DTF15	Acil Çocuk Hastaya Yaklaşım Ve Triyaj	0
DTF10	Adrenokortikal Yetmezlik	1
DTF14	Adrenokortikal Yetmezlik	1
DTF22	Adrenokortikal Yetmezlik	1
VTF1	Adrenokortikal Yetmezlik	1
VTF1	Ağız Kokusu	4
VTF1	Ağız Kuruluğu	4
VTF1	Ağızda Yara	4
DTF23	Ailesel Akdeniz Ateşi	1
DTF19	Ailesel Akdeniz Ateşi	1
DTF3	Ailesel Akdeniz Ateşi	1
DTF2	Ailevi Akdeniz Ateşi	1
DTF4	Ailevi Akdeniz Ateşi	1
VTF1	Ailevi Akdeniz Ateşi	1
DTF14	Ailevi Akdeniz Ateşi	1
DTF5	Ailevi Akdeniz Ateşi (FMF)	1
DTF13	Ailevi Akdeniz Ateşi (FMF)	1
DTF9	Ailevi Akdeniz Ateşi	1
DTF4	Airway Uygulama	2
DTF5	Airway Uygulama	2
DTF4	Akciğer Tüberkülozu	1
DTF13	Akciğer Tüberkülozu	1
DTF22	Akciğer Tüberkülozu	1
DTF18	Akciğer Tüberkülozu	1
DTF20	Akciğer Tüberkülozu ve Diğer Tüberküloz Formları	1
DTF11	Akıcı İlaç Kullanımı	2
DTF1	Akıcı İlaç Kullanımı	2
DTF4	Akıcı İlaç Kullanımı	2
DTF4	Akıcı Laboratuvar Ve Görüntüleme İnceleme İstemi Yapabilme	2
DTF8	Akut Glomerulonefrit	1
DTF9	Akut Batın	1
DTF7	Akut Batın	1
DTF4	Akut Böbrek Hasarı	1
DTF20	Akut Böbrek Hasarı	1
DTF11	Akut Böbrek Hasarı	1
DTF23	Akut Böbrek Hasarı	1

Resim 3.2. Tıp fakültesi eğitim programlarının UÇEP-2020 ile aynı başlıkta verilerin örtüşme düzeyi karşılaştırılması

İkinci aşamada, üniversitelerin programlarında yer alan konu başlıklarının farklı terminoloji kullanılarak ifade edilebileceği veya üniversitelerin program içerikleri ile UÇEP te yer alan konu başlıklarının örtüşebileceği alanların olabileceği göz önüne alınarak UÇEP listelerine göre konular standardize edilmiştir (örn: Renal Tübüler Hastalıklar: Tubulointerstisyel hastalıklar; Resusitasyon: İleri yaşam desteği sağlayabilme; Abdominal Kitleli Hastaya Yaklaşım: Karında kitle; Aritmiler: Kalp ritm bozuklukları; Ambigius Genitalyaya Klinik Yaklaşım: kuşkulu genitale gibi). Bu aşamada, filtrelemeden sonra geriye kalan tüm konu başlıkları ve alanlar UÇEP karşılaştırma listeleri ile tek tek karşılaştırılarak ilgili olduğu konu alanları ve başlıklara göre kategorize edilmiştir (Resim 3.3). Kategorize işlemi alan uzmanı araştırmacı tarafından yapılmıştır. Araştırmacının kararsız kaldığı durumlarda ilgili konu ile ilgili diğer alan uzmanlarının görüşü alınmıştır. Kategorize etme işleminden sonra tekrar filtreleme yöntemi kullanılarak ilk aşamada verilen kodlar üzerinden kodlama yapılmıştır.

ÜNİVERSİTE KOD	EĞİTİM PROGRAMI İÇERİĞİ	İLGİLİ ÇEP İÇERİĞİ KATEGORİLERİ	UYUM
DTF14	Abdomen Radyolojisi	Direk radyoloji değerlendirme/Tarama ve tanısal amaçlı inceleme sonuçlarını yorumlayabilme	2
DTF22	Abdominal Kitleli Hastaya Yaklaşım	Karında kitle	4
DTF21	Abdominal Kitleli Hastaya Yaklaşım	Karında kitle	4
DTF10	Abdominal Tümörler	Çocukluk çağı solid tümörleri	1
DTF13	Akciğer Süpüratif Hastalıkları	Phnömoni	1
DTF4	Acil Aritmiler	Kalp ritm bozuklukları	4
DTF19	Acil Nefrolojik Sorunlara Yaklaşım	Akut böbrek hasarı	1
DTF8	Acil Pediyatrik Görüntüleme	Direk radyoloji değerlendirme/Tarama ve tanısal amaçlı inceleme sonuçlarını yorumlayabilme	2
DTF3	Acile Bayıran Kritik Çocuk Hastasının İlk Değerlendirmesi	Glasgow/AVPU koma skalasının değerlendirilebilme/İleri yaşam desteği sağlayabilme	2
DTF7	Adolesan Jinekolojisi	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF5	Adolesan Muayenesi	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF10	Adolesan Osteoporoz	Osteoporoz	1
DTF10	Adolesan Riketsi	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF2	Adolesan Sağlığı ve Sorunları	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF7	Adolesan Sağlığı Ve Sık Görülen Sorunları	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF15	Adolesan ve Problemleri	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF23	Adolesana Verilen Sağlık Hizmetleri	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF6	Adolesana Verilen Sağlık Hizmetleri	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF6	Adolesana Yaklaşım	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1
DTF23	Adolesana Yaklaşım	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocu	1

Resim 3.3. Tıp fakültesi eğitim programlarında farklı terminoloji/başlıkla başlıkta konuların UÇEP-2020 ilgili konuları ile kategorize edilerek örtüşme düzeylerinin karşılaştırılması

3.8. Verilerin Analizi

Verilerin analizi Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 22.0 istatistik programı ve Microsoft® Excel Elektronik dosya aracılığı ile yapılmıştır. Tanımlayıcı bilgiler sayı, yüzde olarak sunulmuştur. Kodlama işlemi tamamlandıktan sonra, tüm tıp fakültelerinin çocuk sağlığı eğitim programı konu başlıklarının UÇEP-2020 listeleri başlıkları ile örtüşme durumu ayrı ayrı belirlenmiştir. Her fakülte için *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*, *Temel Hekimlik Uygulamaları*, *Davranış sal*, *Sosyal ve Beş eri Bilimler*, *Klinik Semptom/Bulgu/Durum* ve UÇEP-2020’de yer almayan konu başlıkları ve alanlarının sayıları belirlenmiştir. Belirlenen sayılar üzerinden oranlama işlemi yapılarak, her fakülte için *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*, *Temel Hekimlik Uygulamaları*, *Davranışsal*, *Sosyal ve Beş eri Bilimler*, *Klinik Semptom/Bulgu/Durum*, UÇEP-2020’de yer almayan konu başlıkları ve genel örtüşme düzeyi yüzdeleri bulunmuştur. Ayrıca tüm fakülteler için, *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*, *Temel Hekimlik Uygulamaları*, *Davranışsal*, *Sosyal ve Beş eri Bilimler*, *Klinik Semptom/Bulgu/Durum* ve UÇEP-2020’de yer almayan konu başlıkları ve alanlarının sayıları belirlenmiştir. Fakültelerin *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* kapsamında anlattıkları konuların UÇEP-2020’de yer alan öğrenme düzeylerine göre dağılımını belirlemek için, UÇEP-2020’yer alan her öğrenme düzeyi ve kombinasyonları için kod listesi oluşturulmuştur. Fakültelerin *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* kapsamında anlattıkları konular bu kod listeleri üzerinden Microsoft® Excel Elektronik dosyası aracılığıyla eşleştirilmiştir. Microsoft® Excel Elektronik dosya programının filtre özelliğinden yararlanılarak her öğrenme düzeyi ve kombinasyonu için sayı değerleri bulunmuştur. Belirlenen sayılar üzerinden oranlama işlemi yapılarak, öğrenme düzeyi ve kombinasyonu için yüzdeler elde edilmiştir. Belirlenen sayılar üzerinden oranlama işlemi yapılarak tüm fakülteler için *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*, *Temel Hekimlik Uygulamaları*, *Davranışsal*, *Sosyal ve Beş eri Bilimler*, *Klinik Semptom/Bulgu/Durum* ve UÇEP-2020’de yer almayan konu başlıkları ve genel örtüşme düzeyi yüzdesi hesaplanmıştır. UÇEP-2020 örtüşme düzeyleri yüzde ve grafikler şeklinde sunulmuştur. Toplam, bölme ortalama ve yüzde işlemleri Microsoft® Excel Elektronik dosyada gerçekleştirilmiştir

3.9. Etik

Araştırmaya başlanmadan önce SBÜ Ankara Dr. Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Bkz. Ek. 3) (Karar No: 2023-01/45). Araştırmanın planlanması, yürütülmesi, raporlanması ve yayınlanması aşamasında temel etik ilke ve standartlara ve Helsinki Deklarasyonu Prensiplerine uygun olarak davranılmış, araştırma etiği ilkelerine sadık kalınmıştır. Araştırmadan elde edilecek veriler çalışmanın yapılmasından itibaren 7 yıl saklanacaktır.

3.10. Araştırmanın Üstünlükleri ve Sınırlıkları

Bu araştırma Türkiye'de UÇEP-2020'de yer alan dört ana liste üzerinden tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programları örtüşme düzeyini ayrı ayrı ve genel olarak inceleyen ilk çalışmadır. Bu çalışmanın üstünlüklerinin yanı sıra bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Birincisi, araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan tıp fakültelerinin tümünün program içeriğine ulaşamamıştır. İkincisi, çocuk sağlığı ve hastalıkları karşılaştırma listeleri uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Farklı uzmanların katılımıyla oluşturulacak karşılaştırma listeleri farklılıklar gösterebilecektir. Üçüncüsü, araştırma tıp fakültelerinin resmi eğitim programlarının konu başlıkları üzerinden yapılmış, eğitim programlarında yer alan konu başlıklarının alt başlıkları/içeriği saptanamamıştır. Araştırmanın sonuçları değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın bulguları verilmiştir.

Çizelge 4.1.'de UÇEP-2020 çerçevesinde uzmanların çocuk sağlığı ve hastalıkları ile ilgili gördükleri öncelikli konu başlıkları verilmiştir. Uzmanlar UÇEP-2020 *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* kategorisinden 80, *Klinik Semptom/Bulgu/ Durum* kategorisinden 22, *Temel Hekimlik Uygulamaları* kategorisinden 35, *Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt durum)* kategorisinden 34 konu başlığını çocuk sağlığı ve hastalıkları ile ilgili görmemiştir. Uzman görüşlerine göre, UÇEP-2020'de yer alan tüm kategorilerin konu başlıklarından 171'i (%20) çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı ile ilişkili görülmemiş, 685 (%80) konu başlığı çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı ile ilişkili görülmüştür.

Çizelge 4.1. Uzman görüşü sonucunda çocuk sağlığı ve hastalıkları ilgili görülen UÇEP-2020 kategorileri (n=4)

UÇEP-2020 Kategorileri	UÇEP-2020 (Sayı)	Uygun Görülmeyen (Sayı)	Uygun Görülen (Sayı)
Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	342	80	262
Klinik Semptom/Bulgu/ Durum	141	22	119
Temel Hekimlik Uygulamaları	157	35	122
Davranış sal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt durum)	216	34	182
Genel Toplam	856	171	685

Çizelge 4.2.'de araştırmaya katılan Fakültelerin (n=26) çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programları kapsamında anlattıkları konuların UÇEP-2020 alt kategorileri ve UÇEP-2020'ye ek anlatılan konulara göre dağılımları verilmiştir. Fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarında, *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* kategorisinde 2159, *Klinik Semptom/Bulgu/ Durum* kategorisinde 476, *Temel Hekimlik Uygulamaları* kategorisinde 717, *Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt durum)* kategorisinde 114 ve UÇEP-2020 ek olarak 179 konu anlatmışlardır. Fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programları kapsamında anlattıkları toplam konu sayısı 3645 olarak bulunmuştur.

Çizelge 4.2. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorilerine göre dağılımı

Fakülte Kod (n=26)	Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler (n=262)	Klinik Semptom /Bulgu/ Durum (n=119)	Temel Hekimlik Uygulamaları (n=122)	Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt başlıklar) (n=182)	Ek anlatılan konular (Sayı)	Genel Toplam (n=685)
DTF1	90	18	19	4	5	136
DTF2	83	15	27	2	3	130
DTF3	78	10	24	5	6	123
DTF4	120	60	46	4	3	233
DTF5	77	8	59	3	4	151
DTF6	67	8	8	1	5	89
DTF7	89	15	29	7	8	148
DTF8	72	27	22	6	3	130
DTF9	106	22	36	14	6	184
DTF10	133	30	36	2	22	223
DTF11	46	21	21	7	2	97
DTF12	57	10	35	8	7	117
DTF13	107	14	25	5	7	158
DTF14	99	30	24	6	15	174
DTF15	48	2	20	4	6	80
DTF16	46	14	25	1	4	90
DTF17	86	17	54	7	7	171
DTF18	75	13	47	3	18	156
DTF19	80	12	19	3	7	121
DTF20	82	8	21	3	7	121
DTF21	74	10	18	2	1	105
DTF22	87	9	17	2	2	117
DTF23	116	13	15	5	10	159
VTF1	78	64	25	3	4	174
VTF2	89	15	31	0	2	137
VTF3	74	11	14	7	15	121
Genel Toplam	2159	476	717	114	179	3645

Çizelge 4.3. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorilerine ve UÇEP-2020'ye ek olarak anlatılan konulara göre sayısal dağılımı verilmiştir. Çekirdek

Hastalıklar/Klinik Problemler kategorisinde minimum 46, maksimum 133 (medyan=81); *Klinik Semptom/Bulgu/ Durum* kategorisinde minimum 2, maksimum 64 (medyan=14); *Temel Hekimlik Uygulamaları* kategorisinde minimum 8, maksimum 59 (medyan= 24.5); *Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt durum)* kategorisinde minimum 0, maksimum 14 (medyan=4) konu anlatılmıştır. Fakültelerde UÇEP -2020'e ek olarak minimum 1, maksimum 22 (medyan=6) konu anlatılmıştır.

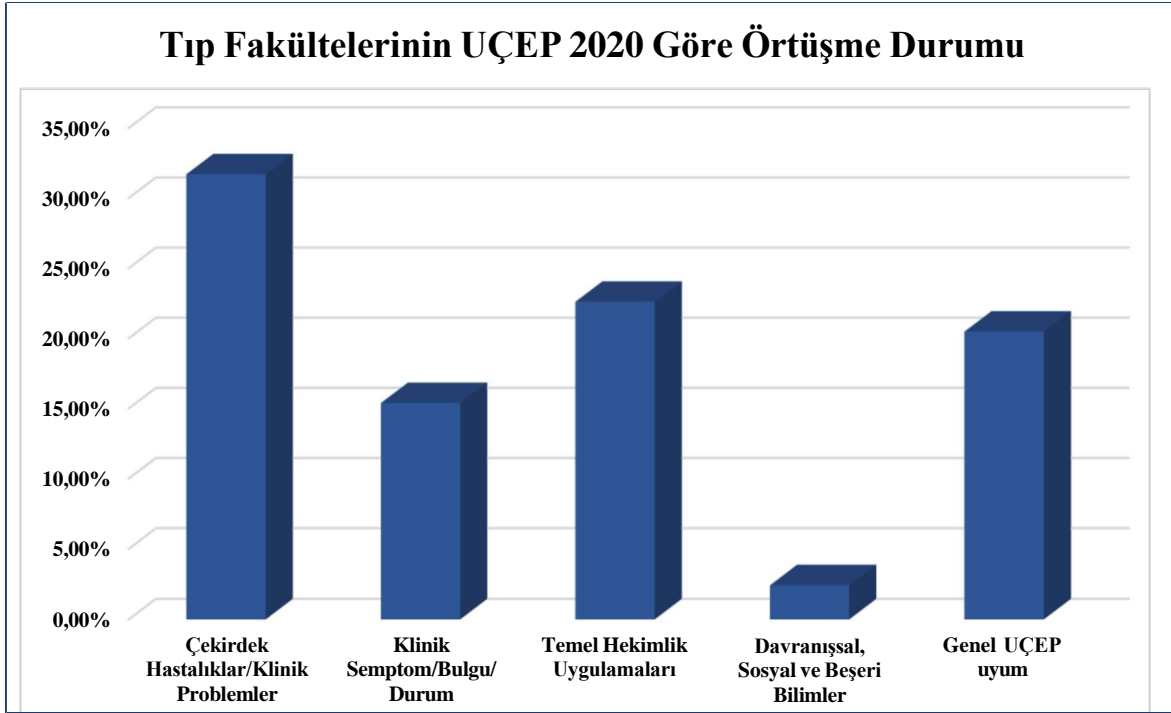
Çizelge 4.3. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorilerine ve UÇEP-2020'ye ek anlatılan konulara göre dağılımı

UÇEP-2020 kategorileri ve ek anlatılan konular	Min.	Max.	Medyan	Ortalama± Standart sapma
Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	46	133	81	83±21.7
Klinik Semptom/Bulgu/ Durum	2	64	14	18.3±14.6
Temel Hekimlik Uygulamaları	8	59	24.5	28±13
Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler	0	14	4	4.6±2.8
UÇEP-2020'ye ek anlatılan konular	1	22	6	6.8±5.2

Çizelge 4.4. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının uzman görüşü sonucunda çocuk sağlığı ve hastalıkları ilgili görülen UÇEP-2020 kategorileri ve UÇEP-2020'ye ek anlatılan konulara göre ortalamaları verilmiştir. Tıp fakültelerinin, uzman görüşü sonrası çocuk sağlığı ve hastalıkları ile ilgili görülen *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* kategorisi örtüşme yüzdesi %31,69; *Klinik Semptom/Bulgu/ Durum* kategorisi örtüşme yüzdesi %15,38; *Temel Hekimlik Uygulamaları* kategorisi örtüşme yüzdesi %22,60; *Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt durum)* kategorisi örtüşme yüzdesi %2,41 olarak bulunmuştur. Tıp fakültelerinin, uzman görüşü sonrası çocuk sağlığı ve hastalıkları ile ilgili gördükleri tüm konu başlıkları ile UÇEP-2020 genel örtüşme yüzdesi %20,47'dir. Tüm tıp fakültelerinde UÇEP-2020'ye ek olarak anlatılan konular %4,87 olarak saptanmıştır.

Çizelge 4.4. Tıp Fakültelerinde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorileri ve UÇEP -2020 listeleri konu başlıkları ile örtüşme yüzdeleri

Fakülte Kod	Çekirdek Hastalıklar/ Klinik Problemler (%)	Klinik Semptom /Bulgu/ Durum (%)	Temel Hekimlik Uygulamaları (%)	Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (%)	UÇEP-2020 ek anlatılan konular (%)	Genel UÇEP örtüşme (%)
DTF1	34,35	15,13	15,57	2,20	3,68	19,85
DTF2	31,68	12,61	22,13	1,10	2,31	18,98
DTF3	29,77	8,40	19,67	2,75	4,88	17,96
DTF4	45,80	50,42	37,70	2,20	1,29	34,01
DTF5	29,39	6,72	48,36	1,65	2,65	22,04
DTF6	25,57	6,72	6,56	0,55	5,62	12,99
DTF7	33,97	12,61	23,77	3,85	5,41	21,61
DTF8	27,48	22,69	18,03	3,30	2,31	18,98
DTF9	40,46	18,49	29,51	7,69	3,26	26,86
DTF10	50,76	25,21	29,51	1,10	9,87	32,55
DTF11	17,56	17,65	17,21	3,85	2,06	14,16
DTF12	21,76	8,40	28,69	4,40	5,98	17,08
DTF13	40,84	11,76	20,49	2,75	4,43	23,07
DTF14	37,79	25,21	19,67	3,30	8,62	25,40
DTF15	18,32	1,68	16,39	2,20	7,50	11,68
DTF16	17,56	11,76	20,49	0,55	4,44	13,14
DTF17	32,82	14,29	44,26	3,85	4,09	24,96
DTF18	28,63	10,92	38,52	1,65	11,54	22,77
DTF19	30,53	10,08	15,57	1,65	5,79	17,66
DTF20	31,30	6,72	17,21	1,65	5,79	17,66
DTF21	28,24	8,40	14,75	1,10	0,95	15,33
DTF22	33,21	7,56	13,93	1,10	1,71	17,08
DTF23	44,27	10,92	12,30	2,75	6,29	23,21
VTF1	29,77	53,78	20,49	1,65	2,30	25,40
VTF2	33,97	12,61	25,41	0,00	1,46	20,00
VTF3	28,24	9,24	11,48	3,85	12,40	17,66
TOPLAM	31,69	15,38	22,60	2,41	4,87	20,47

Şekil 4.1. Tıp Fakültelerinde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020 kategorileri ve UÇEP-2020 örtüşme durumu

Çizelge 4.5. ve Şekil 4.1.'de Tıp fakültelerinde anlatılan konu başlıklarının uzman görüşleri sonucu belirlenen UÇEP-2020 kategorilerine göre örtüşme ve UÇEP-2020'ye ek anlatılan konuların yüzdelerinin ortalamaları verilmiştir. Çekirdek *Hastalıklar/Klinik Problemler* örtüşme yüzdesinin ortalaması $31,6\pm 8,13$, Klinik Semptom/Bulgu/ Durum örtüşme yüzdesinin ortalaması $15,38\pm 11,99$, Temel Hekimlik Uygulamaları örtüşme yüzdesinin ortalaması $22,60\pm 10,05$, Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt durum) örtüşme yüzdesinin ortalaması $2,41\pm 1,58$ olarak bulunmuştur. UÇEP-2020'ye ek olarak anlatılan konu yüzdelerinin ortalaması $4,87\pm 3,04$ 'tür. UÇEP-2020'ye ek anlatılan konuların yüzdelerinin ortalaması $4,87\pm 3,04$ 'tür. Tıp fakültelerin minimum örtüşme yüzdesi *Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler* kategorisinde %0, maksimum örtüşme yüzdesi *Klinik Semptom/Bulgu/ Durum* kategorisinde %53,78'dir.

Çizelge 4.5. Fakültelerde anlatılan konu başlıklarının uzman görüşleri sonucu belirlenen UÇEP-2020 kategorilerine göre örtüşme durumlarının ve UÇEP-2020 ek anlatılan konuların yüzde ortalaması

UÇEP-2020 kategorileri ve ek anlatılan konular			
	Min.	Max.	Ortalama± Standart sapma
Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	17,56	50,76	31,6±8,13
Klinik Semptom/Bulgu/ Durum	1,68	53,78	15,38±11,99
Temel Hekimlik Uygulamaları	6,56	48,36	22,60±10,05
Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler	0	7,69	2,41±1,58
UÇEP-2020'ye ek anlatılan konular	0,95	12,40	4,87±3,04
Genel Toplam	11,68	34,01	20,47±5,45

Çizelge 4.6. Tıp fakültelerinin UÇEP-2020 kategorileri çerçevesinde çocuk sağlığı hastalıkları eğitim programında en çok anlattıkları konular yer almaktadır. Çekirdek *Hastalıklar/Klinik Problemler* kategorisinde ***Akut Böbrek Hasarı, Alerjik Reaksiyon, Doğuştan Metabolik Hastalıklar, Yenidoğan Sarılığı (%100)*** en çok anlatılan konular olmuştur. Klinik Semptom/Bulgu/ Durum kategorisinde ***Anemi*** ve ***Ateş (%88,5)***, Temel Hekimlik Uygulamaları kategorisinde ***Çocuk ve yenidoğan muayenesi, Batın muayenesi ve Yenidoğan canlandırması (%92,3)***, Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (alt durum) kategorisinde ***Beslenme (%92,3)*** en çok anlatılan konulardır.

Çizelge 4.6. UÇEP-2020 kategorilerine göre Fakültelerin çocuk sağlığı hastalıkları eğitim programlarının dağılımı *

UÇEP -2020 KATEGORİLER	Konu Başlıkları	Sayı	%
Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	Akut böbrek hasarı	26	100
	Alerjik Reaksiyon	26	100
	Doğuştan metabolik hastalıklar	26	100
	Konjenital kalp hastalıkları	26	100
	Yenidoğan sarılığı	26	100
	Anafilaksi	25	96,2
	Astım	25	96,2
	Çocukluk çağı solid tümörleri	25	96,2
	Diabetes melitus ve komplikasyonları	25	96,2
	Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar	25	96,2
	Üriner sistem enfeksiyonları	25	96,2
	Pnömoniler	24	92,3
	Akciğer tüberkülozu	23	88,5
	Akut romatizmal ateş	23	88,5
	D vitamini eksikliği	23	88,5
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	23	88,5
	Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları	23	88,5

Çizelge 4.6. (devam) UÇEP-2020 kategorilerine göre Fakültelerin çocuk sağlığı hastalıkları eğitim programlarının dağılımı *

Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	Lösemiler	22	84,6
	Prematurelik	22	84,6
	Primer immün yetmezlikler	22	84,6
	Vaskülit	22	84,6
	Kalp yetersizliği	21	80,8
	Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb)	21	80,8
	Üst solunum yolu enfeksiyonları*	21	80,8
	Kistik fibroz	19	73,1
	Malnutrisyon	19	73,1
	Malabsorbsiyon	18	69,2
	Nefrotik sendrom	18	69,2
	İntrauterin Büyüme Geriliği	18	69,2
	Serebral Palsi	18	69,2
	Ürtiker ve anjiyoödem	18	69,2
	Adrenokortikal yetmezlik	17	65,4
	Boğmaca	17	65,4
	Doğumda asfiksi	17	65,4
	Dermatit (atopik, kontakt, seboreik, bebek bezi)	16	61,5
	Hipoglisemi	16	61,5
	Kas hastalıkları (miyopatiler)	16	61,5
	Şok	16	61,5
	Demir eksikliği anemisi	15	57,7
	Hipotonik bebek	15	57,7
	Kronik böbrek hastalığı	15	57,7
	Onkolojik Aciller	15	57,7
	Karaciğer sirozu	14	53,8
	Lenfoproliferatif hastalıklar	14	53,8
	Perikard hastalıkları	14	53,8
	Sepsis	14	53,8
	Doğum travması	13	50,0
	Ailevi Akdeniz ateşi	13	50,0
	Guillain-Barré sendromu	13	50,0
	Hemolitik anemi	13	50,0
	Kabakulak	13	50,0
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	13	50,0
	Obezite	13	50,0
	Romatoid artrit	13	50,0
	Solunum yetmezliği	13	50,0
	Konjenital hipotiroidizm	12	46,2
	Alerjik Rinit	11	42,3
	Alt Gastrointestinal Kanama	11	42,3
Aplastik Anemi	11	42,3	
Doğuştan yapısal anomaliler	11	42,3	
Hemoglobinopatiler	11	42,3	
Akut glomerulonefrit	10	38,5	
Akut Hepatit	10	38,5	
Asit Baz Dengesi Bozuklukları	10	38,5	
Bronşiolit	10	38,5	
Dehidratasyon	10	38,5	
Nörokutanöz hastalıklar	10	38,5	
Tubulointerstisyel hastalıklar	10	38,5	
Akut glomerulonefrit	9	34,6	

Çizelge 4.6. (devam) UÇEP-2020 kategorilerine göre Fakültelerin çocuk sağlığı hastalıkları eğitim programlarının dağılımı *

Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	Kronik glomerulonefrit	9	34,6
	Artrit	9	34,6
	Derin ven trombozu	9	34,6
	Kalp ritim bozuklukları	9	34,6
	Avitaminoz	8	30,8
	Böbrek tümörleri	8	30,8
	Diabetik Anne Bebeği	8	30,8
	Difteri	7	26,9
	Henoch Shönlein Purpurası	7	26,9
	Konjenital Adrenal Hiperplazi	7	26,9
	Kronik Hepatit	7	26,9
	Obstrüktif Üropati	7	26,9
	Kemik tümörleri	6	23,1
	Koma	6	23,1
	Metabolik sendrom	6	23,1
	Hipertiroidizm	5	19,2
	Megaloblastik Anemi	5	19,2
Meningokokal hastalıklar	5	19,2	
Tetanoz	5	19,2	
Klinik Semptom/Bulgu/ Durum	Anemi	23	88,5
	Ateş	23	88,5
	Büyüme-gelişme geriliği	21	80,8
	Hipertansiyon	19	73,1
	Karın ağrısı	18	69,2
	Diyare	15	57,7
	Nöbet geçirme	15	57,7
	Kuşkulu genitalya	15	57,7
	Baş Ağrısı	14	53,8
	Bilinç değişiklikleri	14	53,8
	Hematüri	14	53,8
	Hışıltılı solunum (wheezing)	11	42,3
	Karında kitle	10	38,5
	Bulantı-kusma	10	38,5
	Ödem	8	30,8
	Öksürük/balgam çıkarma	8	30,8
	Kabızlık	7	26,9
	Kalpte üfürüm	6	23,1
	Anüri-Oligüri	5	19,2
	Siyanoz	5	19,2
Peteşi, purpura, ekimoz	5	19,2	

Çizelge 4.6. (devam) UÇEP-2020 kategorilerine göre Fakültelerin çocuk sağlığı hastalıkları eğitim programlarının dağılımı *

Temel Hekimlik Uygulamaları	Çocuk ve yenidoğan muayenesi	24	92,3
	Batın muayenesi	24	92,3
	Yenidoğan canlandırması	24	92,3
	Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşlılık)	23	88,5
	Kardiyovasküler sistem muayenesi	23	88,5
	Solunum sistemi muayenesi	23	88,5
	Nörolojik muayene	22	84,6
	Çocuklarda büyüme ve gelişmeyi izleyebilme (persentil eğrileri, tanner derecelendirmesi)	21	80,8
	Tarama ve tanısal amaçlı inceleme sonuçlarını yorumlayabilme	21	80,8
	Kulak-burun-boğaz ve baş boyun muayenesi	18	69,2
	Periferik yayma yapabilme ve değerlendirebilme	17	65,4
	Bağışıklama-çocukluk çağı ve erişkinlerde	16	61,5
	Ürolojik muayene	15	57,7
	Direkt radyografileri değerlendirebilme	14	53,8
	Akılcı ilaç kullanımı ilkelerini uygulayabilme	12	46,2
	İleri yaşam desteği sağlayabilme	11	42,3
	Sağlıklı beslenme	11	42,3
	Temel yaşam desteği uygulayabilme	11	42,3
	Hasta dosyası hazırlayabilme	10	38,5
	Tam idrar analizi (mikroskopik inceleme dahil) yapabilme ve değerlendirebilme	10	38,5
	Doğru emzirme yöntemlerini öğretebilme	9	34,6
	Kan transfüzyonu yapabilme	9	34,6
	Doğum sonrası bebek bakımı yapabilme		0,0
	Oksijen ve nebul-inhaleler tedavisi uygulayabilme	8	30,8
	Akılcı laboratuvar ve görüntüleme inceleme istemi yapabilme	7	26,9
	Antropometrik ölçümler	7	26,9
	Toplumdaki risk gruplarını belirleyebilme	7	26,9
	Topuk kanı alabilme	7	26,9
	Yenidoğan metabolik ve endokrin hastalık tarama programı	7	26,9
	IM, IV, SC, ID enjeksiyon yapabilme	6	23,1
	İdrar sondası takabilme	6	23,1
	Hastanın uygun olarak taşınmasını sağlayabilme	5	19,2
	Kan basıncı ölçümü yapabilme	5	19,2
Nazogastrik sonda uygulayabilme	5	19,2	
Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler	Beslenme	24	92,3
	Çocuk ihmali ve istismarı	16	61,5
	Bağışıklama	9	34,6
	Hasta ve hasta yakınlarına profesyonellik/etik dışı davranışlar	8	30,8
	Anne ve çocuk sağlığı	6	23,1

* Fakültelerde 5'in altında anlatılan konular tabloya dahil edilmemiştir

Çizelge 4.7. Fakültelerin çocuk sağlığı ve hatalıkları eğitim programlarında UÇEP-2020'ye ek olarak en çok anlattıkları konular verilmiştir. *Genetik hastalıklarda tanı/yaklaşım* ve *Dismorfik Çocuğa Yaklaşım* (%34,6), *Acil Çocuk Hastaya Yaklaşım/değerlendirme* (%23,1), *Nükleer tıp uygulamaları*, *Kemik İliği Aspirasyonu/biyopsisi*, *Kök hücre/kök Hücre Nakli* ve *Proteinürili Çocuğa Yaklaşım* (%15,4), *Sık Enfeksiyon Geçiren Çocuk* (%11,5) fakültelerin UÇEP-2020'ye ek olarak en çok anlattıkları konulardır.

Çizelge 4.7. Fakültelerin UÇEP-2020'ye Ek olarak en çok anlattıkları konular*

UÇEP-2020 ek anlatılan konular	Sayı	%
Dismorfik Çocuğa Yaklaşım	9	34,6
Genetik hastalıklarda tanı/yaklaşım	9	34,6
Acil Çocuk Hastaya Yaklaşım/değerlendirme	6	23,1
Kemik İliği Aspirasyonu/biyopsisi	4	15,4
Kök hücre /kök Hücre Nakli	4	15,4
Nükleer tıp uygulamaları	4	15,4
Proteinürili Çocuğa Yaklaşım	4	15,4
Sık Enfeksiyon Geçiren Çocuk	3	11,5

Çizelge 4.8.'de Fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı kapsamında anlattıkları *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* konu başlıklarının UÇEP-2020'de yer alan *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* öğrenme düzeylerine göre sayısal dağılımları verilmiştir. Fakülteler *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* kapsamında anlattıkları konuların en çok '*acil olmayan durumlarda Ön tanı*' koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilme (ÖnT) öğrenme düzeyinde anlattıkları tespit edilmiştir (%25.6).

Fakülteler en az, 'Tanı koyabilme ve tedavi hakkında bilgi sahibi olma, gerekli ön işlemleri yaparak, uzmana yönlendirebilme (T)', 'Tanı koyabilme, tedavi edebilme (TT)' öğrenme düzeylerinde *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* konularını anlatmışlardır.

Çizelge 4.8. Fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı kapsamında anlattıkları *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* konu başlıklarının UÇEP-2020’de yer alan *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* öğrenme düzeylerine göre sayısal dağılımı

Öğrenme düzeyi Kodu*	Sayı (n=2159)	Yüzde (%)
A	272	12,6
ÖnT	554	25,6
T	44	2,04
TT	1	0,05
K	1	0,05
A-ÖnT	18	0,83
ÖnT-İ	14	0,65
ÖnT-K-İ	106	4,91
ÖnT-K	169	7,83
T-A	61	2,83
T-A-K	69	3,20
T-K	140	6,48
A-K	83	3,84
TT-A	49	2,27
TT-K	148	6,86
TT-A-K-İ	88	4,08
TT-K-İ	118	5,47
TT-A-K	94	4,35
T-A-K-İ	40	1,85
T-K-İ	22	1,02
ÖnT-A-K-İ	30	1,39
T-A-İ	26	1,20
A-K-İ	2	0,09
TT-İ	10	0,46
Toplam	2159	100

* Öğrenme düzeyi kodları ve açıklamaları Çizelge 2.5.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, UÇEP-2020’de yer alan "*Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*", "*Temel Hekimlik Uygulamaları*", "*Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler*" ve "*Klinik Semptom/Bulgu/Durum*", listeleri ülkemizdeki tıp fakültelerinin Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Programlarında karşılanma durumu mevcut araştırmalar ile birlikte tartışılmıştır.

5.1. Uzman Görüşü Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Çalışmanın ilk aşaması olarak; UÇEP-2020’de, *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*", "*Temel Hekimlik Uygulamaları*", "*Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler*" ve "*Klinik Semptom/Bulgu/Durum*" listelerinde yer alan konu başlıklarının Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitimi ile ilişki olanlarını belirlemek amacıyla pediatrik hasta popülasyonunun tanı, tedavi ve bakım süreciyle en çok ilgili olan uzmanlık alanlarından uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda UÇEP-2020’de yer alan dört temel başlık için 685 konu başlığının mezuniyet öncesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Programında yer alması uygun görülmüştür. Uygun görülen konu başlıklarından çoğunluğunun *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* başlığı altında toplandığı görülmüştür. Uzmanların uygun gördükleri konu başlıklarının ve sayısının UÇEP-2020 ile mezuniyet öncesi eğitim programları içerikleri/konu başlıklarını inceleyen araştırmalarla kıyaslandığında büyük farklılıklar olduğu görülmüştür (Dokur ve Ulutaşdemir, 2018; Sezik, 2016; Özyurt ve Metin, 2022). Özyurt ve Metin (2022), UÇEP-2020’de yer alan 142 adet Klinik Semptom/ Bulgu/Durum’ dan 11 adetini dermatoloji eğitimi ile ilişkili görmüştür. UÇEP-2014 yer alan tüm başlıkları Kadın hastalıkları ve doğum içeriği açısından inceleyen başka bir çalışmada (Sezik, 2016); kadın hastalıkları ve doğum alanı ile ilişkili temel 36; ikincil ilişkili 15 konu başlığı tespit edilmiştir. Dokur ve Ulutaşdemir’in yaptığı çalışmada (2018); UÇEP-2014’te 78 konu başlığı mezuniyet öncesi acil tıp eğitimi ile ilgili bulunmuştur. Anabilim dalı bağlamında yapılan bu çalışmalardan bazılarının farklı yıllara ait UÇEP içerikleri üzerinden yapıldığı ve bazı çalışmaların da UÇEP’te yer alan listelerden sadece bir tanesi üzerinden değerlendirildiği göz önüne alınırsa tam bir kıyaslama yapmak mümkün değildir. Tüm bu faktörlere rağmen uzmanların mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı için belirledikleri konu başlıklarının fazla olduğu söylenebilir.

Çekirdek program tartışılırken ortaya çıkan temel sorun, çekirdek kavramının farklı kişiler için farklı anlamlara gelmesidir. Bazı uzmanlık alanları (temel tıp, cerrahi, pediatri vb.) yan uzmanlık alanlarından (plastik cerrahi, genetik gibi) daha büyük bir çekirdeğe sahip olabilir (Harden ve Davis, 1995). Uzmanların belirlemiş olduğu konu sayısının fazla olmasının nedeni çocuk sağlığı ve hastalıklarının temel uzmanlık alanları arasında yer alması olabilir. Çekirdek eğitim programı ile ilgili başka bir perspektif, sadece temel uzmanlık alanları ile ilgili çekirdek bir programın oluşturulması yönündedir (Harden ve Davis, 1995). UÇEP-2020'yi oluştururken bu perspektifin tıp eğitiminde entegrasyona zarar verebileceği düşünülerek ayrı bir liste oluşturulmamıştır (UÇEP, 2020). Çekirdek eğitim programları değişime uyarlanabilir, geniş ve açık seçeneklere izin veren esnek yapıya sahip olmalıdır (Harden ve Davis, 1995). Her uzmanlık için çekirdek eğitim programlarını oluşturulması veya mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programında eşleştirmeler yapılırken ilgili uzmanlık alanlarının eklenmesinin anabilim dallarının çekirdek eğitim programı çerçevesinde konu içeriklerinin belirlenmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Genel Tıp Konseyi (General Medical Council-GMC), hastanın patolojisinin yanı sıra psikolojik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını da anlamının önemini vurgulamaktadır (General Medical Council, 2013). Davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler, tıp eğitimini biyomedikal bilimlerin ve klinik becerilerin ötesine genişletmek, mesleki kimlik oluşumu da dahil olmak üzere mesleki değer ve davranışların geliştirilmesinde temel bir stratejidir (Leedham-Green, Knight ve Iedema, 2020). Bu araştırmada; davranışsal, sosyal ve beşeri bilimlere ilişkin konu başlıkları, fakültelerin eğitim programlarında en az yer verdikleri konu alanı olmuştur. Tıp fakültesi 5. sınıf öğrencileri ile yapılan niteliksel bir araştırmada (Önal, 2023), UÇEP-2020 de yer alan davranışsal, sosyal ve beseri bilimler konularına tıp eğitiminde daha fazla zaman ayrılması gerektiği belirtilmiştir. Gürpınar ve diğerleri (2023), tıp eğitimi çıktılarını UÇEP-2020 yeterliliklerine göre değerlendikleri araştırmada, davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler konularının entegrasyonunu program iyileştirme önerileri arasında belirtmiştir. Çalışmamızda sadece mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları uygulamalı ders ve çalışma programına ait içerikler incelenmiştir. Dolayısıyla araştırmanın sonuçları değerlendirilirken bu gerçeklik göz önünde bulundurulmalıdır. Bununla birlikte çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programında davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler konularına hiç yer vermeyen fakültelerin olduğu göz önüne alındığında fakültelerin eğitim programlarını davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler konuları açısından zenginleştirmelerinin

hastaların tanı/tedavi ve bakım sürecini bütüncül bir yaklaşımla yöneten hekimlerin yetirilmesinde önemli olduğu düşünülmektedir.

5.2. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Listelerine Göre Örtüşme Durumunun Değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan tıp fakültelerinin UÇEP-2020’de yer alan *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* konu başlıkları açısından örtüşme yüzdesinin düşük olduğu görülmüştür (%31,69). Ulupınar ve diğerleri (2022), tek tıp fakültesi örneği üzerinden UÇEP-2020’ye göre yaptıkları uyum çalışmasında incelenen tıp fakültesi eğitim programının UÇEP-2020 *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* içeriğini eksiksiz olarak karşıladığını tespit etmişlerdir. UÇEP 2020’de *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* listesinde bazı klinik problemlerin yanına (*) koyularak vurgu yapılmış, bu başlıkların çok daha iyi pekiştirilebilmesi ya da farklı yönlerinin değerlendirebilmesi için program içinde farklı sınıflarda ve farklı disiplinler tarafından tekrar tekrar anlatılması öngörülmüştür (YÖK, 2020). Çalışmamızda sadece bir eğitim dönemine özgü ve anabilim dalı bazında eğitim programının örtüşme durumu değerlendirilmiştir. Dolayısıyla (*) konularak ekstra vurgu yapılan *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler*; tıp fakülteleri eğitim programlarının diğer dönemlerinde anlatılmış olabilir. Mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı ya da diğer uzmanlık alanlarının *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* tam örtüşme durumunu değerlendirmek için tıp fakültelerinin eğitim programlarının tamamının *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* açısından gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Uzmanların mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı ile ilişki gördükleri 119 *Klinik Semptom/Bulgu/Durum* üzerinden yapılan değerlendirmeler sonucunda araştırma kapsamında değerlendirilen tıp fakültelerinin örtüşme yüzdesi oldukça düşük bulunmuştur (Çizelge 4.4.). UÇEP-2020’ de yer alan 141 “*Klinik Semptom/Bulgu/Durum* ilgili oldukları *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* eşleştirilmiştir (YÖK, 2020). Ancak bu eşleştirme tablosunda uygulayıcı/kullanıcı için açıklama bulunmamaktadır (YÖK, 2020). Tabloda yer alan “*Klinik Semptom/Bulgu/Durum*’ların eğitim programlarında ayrı konu başlığı şeklinde anlatılması gerekliliği ya da *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* ’in kapsamı içerisinde değinilmesi gerekliliğine ilişkin net bir bilgi bulunmamaktadır. Bu belirsizlik eğitim programında birbirleri ile eşleştirilen *Klinik Semptom/Bulgu/Durum* veya *Çekirdek Hastalıklar/Klinik*

Problemler 'den herhangi birine yer verildiyse diğerine de yer verilmiştir ikilemine neden olmaktadır. Bu durum eğitim programlarının değerlendirilmesinde zorluk oluşturmaktadır. UÇEP-2020'nin uygulayıcı/kullanıcı için daha açık ve net yönergeler içermesi, tıp fakültelerini UÇEP-2020 eğitim programlarına entegre edilmesini kolaylaştırıp fazla bilgi içeriğini azaltacağı düşünülmektedir. Çalışmada *Klinik Semptom/Bulgu/Durum* veya *Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler* ayrı başlıklar şeklinde değerlendirilmesi örtüşme yüzdesini etkileyen faktörler arasında olabileceği düşünülmektedir.

Mezuniyet öncesi ve sonrası yapılan çalışmalarda hem öğrencilerin hem de sahada görev yapan hekimlerin UÇEP-2020 temel hekimlik uygulamaları açısından kendilerini yetersiz gördüklerini belirtmektedir. Atılgan ve diğerleri (2022), dönem VI öğrencilerinin UÇEP çerçevesinde temel hekimlik uygulamalarına ilişkin yeterliliklerini değerlendirdikleri çalışmada, öğrencilerin temel hekimlik becerileri açısından sağlık hizmetleri için yeterli bulmadıkları görülmüştür. Benzer şekilde başka bir çalışmada (Oktay, Şenol, Engin ve Şimşek, 2020), aday doktorluk stajını tamamlayan tıp fakültesi öğrencilerinin tamamı tarafından kazanılmış olması beklenen temel hekimlik uygulamaları yapabilme durumlarında kayıplar olduğu belirlenmiştir. Budakoğlu, Coşkun ve Ergün (2014), çalışmalarında asistan hekimlerin UÇEP'te yer alan temel hekimlik uygulamalarında düşük düzeyde yeterlilik algılarına sahip olduklarını saptamıştır. Şenel ve Budakoğlu (2024), çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık öğrencilerinin UÇEP-2020 uzmanlık programı için öncelikli olan temel hekimlik uygulamalarında kısmen yeterli olduklarını bulmuşlardır. Bu çalışmada araştırmaya katılan fakültelerin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programları %22,6 oranında UÇEP-2020 temel hekimlik uygulamaları ile uyumlu bulunmuştur. Çekirdek eğitim programı aracılığıyla öğrencilere tıbbi uygulamalar için gerekli bilgiler değil aynı zamanda beceri ve tutumlar da kazandırılmalıdır (Harden ve Davis, 1995). Tıp fakültelerin program içeriklerini temel hekimlik uygulamaları açısından zenginleştirmeleri yetkin ve yeterli hekimler yetişmesi açısından önemlidir. Bunun yanı sıra entegre programların geliştirilmesi, aktif öğretim stratejilerinin uygulanması ve erken klinik tanışma gibi uygulamalar bu becerilerin geliştirilmesine fırsat sağlayabilir.

Tıp eğitimi programlarına davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler ile ilgili öğrenmelerin/konuların/başlıkların dahil edilmesi, hekimlerin hümanist tutumlarını korumalarını sağlamak ve hastaların aldıkları bakımın kalitesini artırmak açısından kritik öneme sahiptir (Benbassat, Baumal, Borkan ve Ber 2003; Campbell, Chin ve Voo, 2007).

Tıp eğitiminde davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler empatiden, görsel düşünme becerilerine ve sosyal sorumluluğa kadar geniş bir içeriğe sahiptir (Ousager ve Johannessen, 2010). Bu çalışmada, araştırmaya katılan fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarının UÇEP-2020 davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler başlıkları ile örtüşme durumlarının çok düşük olduğu belirlenmiştir. UÇEP-2020’de Davranış sal, Sosyal ve Beşeri Bilimler listesi 35 ana durum, bu ana durumlarla ilişkili 216 alt durum yer almaktadır (YÖK, 2020). UÇEP-2020 Davranış sal, Sosyal ve Beşeri Bilimler listesi incelendiğinde, alt durumlarda yer alan konu başlıklarının bazılarının birbirine benzer olduğu (örn: göçmenler; göçmenler, mülteciler, sığınmacılar), bazılarının ise benzer başlıklar altında (beslenme; sağlıklı beslenme; bağışıklama; Bağışıklama-çocukluk çağı ve erişkinlerde) temel hekimlik uygulamaları listesinde yer aldığı görülmektedir (YÖK, 2020). Bu durum program içeriğini oluşturmada belirsizliğe neden olmasının yanı sıra ölçme ve değerlendirmede sorunlara neden olabilir. Benzer kavramların ayırt edici yönlerinin açıklanması eğitim programlarında davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler konularına yer verecek fakülteler için yol gösterici olacaktır. Davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler konularının soyut kavramlar içermesi, programda yeterince zaman ayırılması, ölçme ve değerlendirmesinde yaşanan zorluklar tıp eğitimi programlarına dahil edilmesinin önündeki önemli engeller arasındadır (Benbassat ve diğerleri, 2003). Bu sebeple UÇEP-2020’nin davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler alt başlıklarının tekrar gözden geçirilmesi, sadeleştirilmesi, soyut kavramlara ortak bir algı oluşturacak şekilde açıklamalar eklenmesi bu konu başlıklarının tıp eğitim programlarına daha fazla dahil edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler konularının eğitim programının hangi safhasında programa dahil edilmesi gerektiği konusunda fikir birliği olmaması tıp eğitiminde yeterince yer almamasının başka bir nedenidir (Benbassat ve diğerleri, 2003; Ousager ve Johannessen, 2010). Davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler ana ve alt başlıklarının ilgili oldukları diğer UÇEP alanları ile eşleştirme tablolarının oluşturulması (Örn: Aydınlatma ve onam alabilme temel hekimlik uygulaması başlığı ile Aydınlatılmış, onam ve özellikli durumlar Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler başlığı) programa entegrasyonu kolaylaştırabilir. Eşleştirme tablolarının oluşturulması öğrencinin bilgiyi organize bir şekilde yapılandırmasına ve derinlemesine öğrenmesine yardımcı olabilir.

5.3. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Göre Genel Örtüşme Durumunun Değerlendirilmesi

Tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarında ‘akut böbrek hasarı, alerjik reaksiyon, doğuştan metabolik hastalıklar, yenidoğan sarılığı, anemi, ateş, çocuk ve yenidoğan muayenesi, batın muayenesi, yenidoğan canlandırması ve beslenme’ başlıklarının UÇEP-2020 başlıkları arasında en çok anlatılan konu başlıkları olduğu görülmüştür.

Tıp fakültelerinin program içeriğinin UÇEP ile örtüşme durumunun değerlendirildiği çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Akman ve diğerleri, 2023; Başer, Kolcu ve Şahin, 2019; Çakmakkaya ve diğerleri, 2020; Gürpınar ve diğerleri, 2015; Özyurt ve Metin, 2022; Sezik, 2016; Ulupınar ve diğerleri, 2022). Çakmakkaya ve diğerleri (2020); tek tıp fakültesi örneği üzerinden yaptığı çalışmada, incelenen tıp fakültesinin eğitim programının UÇEP- 2014’ te yer alan tüm konu başlıklarını kapsadığını bulmuşlardır. Ulupınar ve diğerleri (2020); incelenen tıp fakültesi eğitim programının UÇEP-2020’de öngörülen eğitim, beceri ve uygulama hedeflerini yerine getirdiğini belirtmişlerdir. Kadın hastalıkları ve doğum eğitim programı temelinde 54 tıp fakültesinin UÇEP-2014 program örtüşme durumunun karşılaştırıldığı çalışmada (Sezik, 2016), uzmanlık alanı ile ilgili belirlenen temel konu başlıkları ile UÇEP-2014 başlıklarının %79,6 oranında örtüştüğü bulunmuştur. Başer ve diğerleri (2019), yaptıkları niteliksel çalışmada; mezuniyet öncesi tıp eğitimi programlarının mezun yeterlikleri ve hekimlerin sağlık hizmeti içerisinde karşılaştıkları sorunları çözebilme becerileri ile her zaman birebir uyuşmadığını tespit etmişlerdir. Bu çalışmada araştırmaya katılan fakültelerin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarının UÇEP-2020 ile genel örtüşme düzeyi %20,4 olarak bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda incelenen UÇEP alanları ve kullanılan istatistiksel yöntemler farklı olduğu için çalışmamızla benzerlik ve farklılıkları kıyaslanmamıştır. Bu sebeple araştırmanın bu bulgusu kendi bağlamında yorumlanmıştır. Uzmanlar mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı için oldukça geniş konu içeriği belirlemişlerdir. Uzmanların belirledikleri konu sayısının fazla olması fakültelerin örtüşme oranının düşük olmasını etkilemiş olabilir. Yapılan tüm çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da karşılaştırmalar genel program konu başlıkları (ders başlıkları) üzerinden yapılmıştır. Bu nedenden dolayı örtüşme/uyum çalışmaları değerlendirilirken; genel programı oluşturan alt program bileşenleri göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. Bunun

yanı sıra çalışmaya katılan fakültelerin eğitim programlarında kullandıkları entegrasyon yaklaşımları/düzeyleri örtüşme düzeyinin düşük olmasının nedenleri arasında sayılabilir.

5.4. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Kapsamında En Çok Değindikleri ve UÇEP-2020'ye Ek Anlatılan Konular

Bu çalışmada tıp fakültelerinin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarının UÇEP-2020 ile örtüşme düzeyinin yanı sıra tıp fakültelerinin UÇEP-2020'de konu başlıklarından çocuk sağlığı ve hastalıkları kapsamında eğitim programlarında en çok anlattıkları konu başlıkları da belirlenmiştir. En çok anlatılan konu başlıkları çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık eğitimi çekirdek eğitim programında da yer almaktadır (Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi, 2017). UÇEP-2020'nin farklı uzmanlık alanları için de asgari düzeyde bilgi, beceri ve tutum kazandırdığı söylenebilir. Çalışmada aynı zamanda fakültelerin UÇEP-2020'ye ek olarak en çok anlattıkları konular da tespit edilmiştir. Seçmeli veya özel çalışma modülleri içeren bir çekirdek müfredat, içeriğin aşırı yüklenmesi gibi temel soruna bir yanıttır. Bilgiyi, becerileri ve tutumları kapsayabilen temel konularda ustalık, standartların korunmasını sağlar (Harden ve Davis, 1995). Tıp fakültelerinin UÇEP'e ek olarak anlattıkları bu konuların seçmeli ders veya özel çalışma modülleri olarak eklenmesi düşünülebilir.

5.5. Tıp Fakültelerinin UÇEP-2020 Kapsamında anlattıkları konuların UÇEP-2020 Çekirdek Hastalıklar, Klinik Problemler Öğrenme Düzeylerine göre değerlendirilmesi

Çalışmaya katılan tıp fakültelerinin 'Çekirdek Hastalıklar, Klinik Problemler' kapsamında anlattıkları konu başlıklarının en çok 'Acil olmayan durumlarda Ön tanı koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilme (ÖnT)' öğrenme düzeyinde yer aldığı tespit edilmiştir. Gürpınar ve diğerlerinin tek bir tıp fakültesinin mezuniyet öncesi eğitim programı iyileştirme ve geliştirme çalışmaları kapsamında yaptığı çalışmada (2015), eğitim programlarında, UÇEP'te ÖnT düzeyinde olan derslerin daha az, TT-A- K-İ kodu olan derslerin ise farklı dönemlerde daha çok yer almasını ve *Çekirdek Hastalıklar, Klinik Problemler* başlığı altında yer alan derslerin UÇEP'te yer alan öğrenme düzeyleri ile eşleştirilmesini tıp fakültesinin iyileştirme ve geliştirme hedefleri arasında belirlemişlerdir. Çalışmaya katılan tıp fakültelerinin paylaştıkları çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim

programlarının ders saati ve UÇEP-2020’de öğrenme düzeylerine göre eşleştirmeler yer almadığı için, fakültelerin anlattıkları *Çekirdek Hastalıklar, Klinik Problemler* konuları ders saati ve öğrenme düzeyi kapsamında değerlendirilmemiştir. Tıp fakültelerinde anlatılan konu başlıklarının UÇEP-2020’de belirtilen öğrenme düzeyini karşılayıp karşılamadığını ve öğrenme düzeyine göre ayrılan ders sürelerin/saatlerinin dağılımı belirlemek için daha kapsamlı çalışılmaların yapılması önerilmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Türkiye’de tıp eğitimi veren 26 tıp fakültesinin mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarının UÇEP-2020 göre örtüşme durumunun karşılaştırmasına ilişkin yapılan analizlerden aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Uzmanların mezuniyet öncesi çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programı için belirledikleri konu içeriğinin geniş bir kapsama sahip olduğu görülmüştür.
- Çalışmaya katılan tıp fakülteleri çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programında Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler en çok, Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler az yer verdikleri konu başlıkları olmuştur.
- Tıp fakültelerinin UÇEP-2020 Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler, Temel Hekimlik Uygulamaları, Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler ve Klinik Semptom/Bulgu/Durum listeleri ile örtüşme yüzdesi düşük olmakla birlikte Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler alanı tıp fakültelerini örtüşme düzeyinin en düşük olduğu alan olmuştur.
- Tıp fakültelerinin UÇEP-2020 ile genel örtüşme düzeyi oldukça düşük bulunmuştur.
- Tıp fakülteleri, UÇEP-2020 başlıkları arasından akut böbrek hasarı, alerjik reaksiyon, doğuştan metabolik hastalıklar, yenidoğan sarılığı anemi, ateş çocuk ve yenidoğan muayenesi, batın muayenesi ve yenidoğan canlandırması, beslenme konu başlıkları çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarında en çok anlatılan konuların olduğu görülmüştür.
- Genetik hastalıklarda tanı/yaklaşım ve dismorfik çocuğa yaklaşım konu başlıkları UÇEP-2020’ye ek olarak en çok anlatılan konu başlıkları olmuştur.
- Tıp fakültelerinde anlatılan *Çekirdek Hastalıklar, Klinik Problemler* konu başlıkları en çok ‘Acil olmayan durumlarda Ön tanı koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilme (ÖnT)’ öğrenme düzeyinde anlatılmıştır.

6.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

1. Her uzmanlık alanı için asgari düzeyde öğretilmesi gereken temel kavramlar farklılık gösterebilir. Bu bağlamda, her uzmanlık alanı için mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programı oluşturulması veya UÇEP konu başlıklarının ilgili olduğu uzmanlık eşleştirilmesi görüşünün UÇEP komisyonu tarafından değerlendirilmesinin hem anabilim dallarının program içeriklerinin UÇEP doğrultusunda yapılandırmasına hem de her uzmanlık alanı için temel yeterliliklere sahip hekimler yetiştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
2. Hastaların psikolojik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını anlayan mezun hekimler yetiştirilmesi için Tıp eğitimini programlarında Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler başlıklarına daha çok yer verilmesi gerekmektedir.
3. UÇEP-2020'ye Klinik Semptom/Bulgu/Durum ve Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler konu başlıklarının eğitim programlarında ayrı konu başlıkları şeklinde mi yoksa çekirdek hastalık kapsamında mı ele ele alınması gerektiğine yönelik açıklamalar eklenmesi program içeriği oluşturma ve değerlendirmeye katkı sağlayacaktır.
4. Araştırmaya katılan tıp fakültelerinin çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programlarının UÇEP-2020'de yer alan temel hekimlik uygulamaları ile örtüşme düzeyi düşük bulunmuştur (%22,6). Klinik yeterlilik ve yetkinliğe sahip hekimlerin yetiştirilmesi için, tıp fakültelerini temel hekimlik uygulamalarına eğitim programlarında daha fazla zaman ayrılması, uygulamalı ders saatlerinin artırılması ve tıp fakültesi eğitim programlarında klinik öğretime erken başlanması önerilmektedir.
5. UÇEP-2020'de Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler listesinde yer alan konu başlıklarının tekrarlar yönünden gözden geçirilmesi ve sadeleştirilmesi yoğun bir konu içeriğine sahip olan tıp eğitimi programlarının içerik yükünü azaltacağı düşünülmektedir. Ayrıca davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler listesinde yer alan konu başlıklarının diğer UÇEP listelerinin ilgili alanları eşleştirilmesinin davranışsal, sosyal ve beşeri bilimlerin tıp eğitimine entegrasyonunu kolaylaştıracağı düşünülmektedir.
6. Anabilim dalı bazında örtüşme/uyum çalışmalarının artırılması eğitim programlarının eksiklerinin belirlenmesi ve iyileştirmeler yapılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

7. Çalışma sonucunda belirlenen UÇEP-2020'ye ek olarak anlatılan konular seçmeli ders veya modül şeklinde çekirdek eğitim programına eklenebilir. Bunun yanı sıra farklı anabilim dallarının öğrenci katılımıyla gerçekleştirdiği öğrencinin ilgili uzmanlık alanı ile ilgili öğrenmesini destekleyecek seçmeli öğrenme modüllerinin çekirdek eğitim programlarına entegre edilmesi öğrenenin kendi kendine öğrenme sürecini yapılandırmasına ve yönlendirmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
8. Tıp fakültelerinin Program içeriklerinin UÇEP-2020'de belirtilen öğrenme düzeylerini karşılayıp karşılamadığının ve öğrenme düzeyine göre ders saatlerini karşılaştıran çalışmaların yapılmasının mezuniyet öncesi tıp eğitimi değerlendirme, geliştirme ve iyileştirme çalışmalarına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Accreditation council for graduate medical Education. (2010). Accreditation council for graduate medical education: glossary of terms. Accreditation Council for Graduate Medical Education. Available from: http://www.acgme.org/acWebsite/about/ab_ACGMEglossary.pdf
- Akman, C., Toraman, Ç., Daş, M., Bardakçı, O., Akdur, G., Akdur, O. (2023). Acil Tıp Stajı Alan Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Hekimlik Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 22(67), 44-55
- Bannister, S. L., Forbes, K. L., Moddemann, D. M., Lewis, M. A. (2022). From vision to implementation: Building a national undergraduate paediatric curriculum. *Paediatrics & Child Health*, 27(2), 99-104.
- Başer, A., Kolcu, G., & Şahin, H. (2019). Ulusal Çekirdek Eğitim Programı Aile Hekimliği Pratiğindeki Sorunları Kapsıyor mu? *Tıp Eğitimi Dünyası*, 18(54), 44-62
- Benbassat J., Baumal R., Borkan J.M., Ber R. (2003). Overcoming barriers to teaching the behavioral and social sciences to medical students. *Acad Med* 78(4):372–380.
- Budakoğlu, I. İ., Coşkun, Ö., & Ergün, M. A. (2014). National undergraduate medical core curriculum in Turkey: evaluation of residents. *Balkan medical journal*, 2014(1), 23-28.
- Bulut, A. (2003). Bir haber: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı Oluşturuldu. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 13(13).
- Campbell A, Chin J, Voo T. (2007). How can we know that ethics education produces ethical doctors? *Med Teach* 29(5):431–436.
- Cook DA. (2010). Twelve tips for evaluating educational programs. *Med Teach* 32, 296–301
- Costich, M., Finkel, M. A., Friedman, S., Catalozzi, M., Gordon, R. J. (2021). Transition-to-residency: pilot innovative, online case-based curriculum for medical students preparing for pediatric internships. *Medical Education Online*, 26(1), 1892569.
- Çakmakkaya, Ö. S., Yaman, M. O., Ar, M. C. (2020). Cerrahpaşa Tıp Fakültesi eğitim programının ulusal çekirdek eğitim programı ile uyumunun değerlendirilmesi. *Cerrahpaşa Medical Journal*, 1, 41-50.
- Çiftçi Atılğan, B., Temizayak, F., Çağırın, T., Tarı, O., Gürler, G., Müderrisoğlu, M., Sayek, İ. (2020). Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem VI öğrencilerinin tıp fakültesinde hekimlik becerileri eğitimine yönelik görüşleri. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 19(57).
- Davis, M. H. (2003). Outcome-based education. *Journal of veterinary medical education*, 30(3), 258-263.
- Dent, J., Harden, R. M., Hunt, D. (2021). *A Practical Guide for Medical Teachers: A Practical Guide for Medical Teachers*, E-Book. Elsevier health sciences.

- Dokur, M., Ulutaşdemir, N. (2018). Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2014 Ve Acil Tıp Eğitimi: Acil Tıp İle İlgili Temel Hekimlik Uygulamalarının Değerlendirilmesi. Sağlık Akademisi Kastamonu, 3(2), 115-129.
- Frank JR, Danoff D. (2007) The CanMEDS initiative: implementing an outcomes-based framework of physician competencies. Med Teach 2007; 29: 642-7
- Frye, A. W., Hemmer, P. A. (2012). Program evaluation models and related theories: AMEE guide no. 67. Medical teacher, 34(5), e288-e299.
- General Medical Council. (2018). Outcomes for graduates. London: General Medical Council, 28.
- General Medical Council. Good Medical Practice. (2013) https://www.gmc-uk.org/-/media/documents/good-medical-practice%2D%2D-english-1215_pdf-51527435.pdf
- Gülpınar, M. A., Yeğen, B. Ç., Kalaça, S. (2012). Çerçeve eğitim programi geliştirme rehberi-2: mezuniyet öncesi çerçeve eğitim programi. Tıp Eğitimi Dünyası, 35(35), 43-82.
- Gürpınar E, Şenol Y, Bostancı Topbaş A, Boztuğ N, Sarıkçıoğlu L, Alimoğlu K, Çetinkaya R, Turhan M, Özkan Ö. (2023). Tıp Eğitiminde Program Çıktılarının UÇEP-2020 Yeterliklerine Göre Güncellenmesi: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi. Tıp Eğitimi Dünyası.22(67),5-14
- Gürpınar, E., Coşkun, H. Ş., Şenol, Y., Boneval, C., Alimoğlu, M. K., & Gültekin, M. (2015). Mezuniyet öncesi tıp eğitimi programını ulusal çekirdek eğitim programına göre gözden geçirme: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi. Akdeniz Tıp Dergisi, 1(1), 12-24.
- Harden RM, Crosby JR, Davis MH, Friedman M. (1999). AMEE Guide No.14: Outcome-based education: Part 5-From competency to meta-competency: A model for specification of learning outcomes. Medical Teacher.21, 546-52.
- Harden, R. M. (1999). AMEE Guide No. 14: Outcome-based education: Part 1-An introduction to outcome-based education. Medical teacher, 21(1), 7-14.
- Harden, R. M. (2007). Outcome-based education: the future is today. Medical teacher, 29(7), 625-629.
- Harden, R. M., Davis, M. H. (1995). AMEE Medical Education Guide No. 5. The core curriculum with options or special study modules. Medical Teacher, 17(2), 125-148.
- Hunt, C. E., Kallenberg, G. A., Whitcomb, M. E. (1999). Trends in clinical education of medical students: implications for pediatrics. Archives of pediatrics & adolescent medicine, 153(3), 297-302.
- Institute for International Medical Education. (2002). Global Minimum Essential Requirements in Medical Education. Medical Teacher.24(2),130-135.
- Kozu T. (2006). Medical education in Japan. Acad Med , 81, 1069-75,

- Leedham-Green, K., Knight, A., Iedema, R. (2020). Developing professional identity in health professional students. *Clinical Education for the Health Professions: Theory and Practice*, 1-21.
- Medical School Objectives Writing Group. (1999). Learning objectives for medical student education—guidelines for medical schools: report I of the Medical School Objectives Project. *Academic Medicine*, 74(1), 13-18.
- Oktay, C., Şenol, Y., Engin, S., Şimşek, T. (2020). Aday Doktorların Mezuniyet Öncesi Dönemde Temel Hekimlik Uygulamalarındaki Yeterlik Algı Düzeyleri. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 19(59)
- Olson, A. L., Woodhead, J., Berkow, R., Kaufman, N. M., Marshall, S. G. (2000). A national general pediatric clerkship curriculum: the process of development and implementation. *Pediatrics*, 106(Supplement_1), 216-222.
- Ousager, J., Johannessen, H. (2010). Humanities in undergraduate medical education: a literature review. *Academic medicine*, 85(6), 988-998.
- Önal, F. G. (2023). Şiddetle Mücadelede Hekimin Rolü; Trakya Tıp Fakültesi'nden Öğrenci Görüşlerinin Kalitatif Değerlendirilmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 22(66), 15-29.
- Özyurt, K., Metin, M. S. (2022). Tıp Fakültesi Lisans Düzeyi Dermatoloji Eğitiminde Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2020. *Türkiye Klinikleri Dermatology-Special Topics*, 15(3), 1-7.
- Rubin P, Franchi-Christopher D. (2002) New edition of Tomorrow's Doctors. *Med Teach*, 24, 368
- Sayek, İ., Turan, S., Naçar, M., Akalın, A. (2015). *Tıp Eğitici El Kitabı*. Editör: İskender Sayek Ankara: Güneş Tıp Kitabevi
- Sezik, M. (2016). Türkiye'deki tıp fakültelerinde mezuniyet öncesi tıp eğitiminde kadın hastalıkları ve doğum eğitimi; mevcut durum analizi ve birinci basamak sağlık hizmetindeki ihtiyaç ile uyumu. *Yükseklisans*
- Singh, D., Mazze, N., Breakey, V. (2022). Navigating pediatric undergraduate medical education: Curriculum mapping of problem-based learning and case-based learning in the pediatric curriculum. *McMaster University Medical Journal*, 19(1), 46-53.
- Şenel, S., Budakoğlu, I. İ. (2024). Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlık Öğrencilerinin UÇEP 2020 Temel Hekimlik Uygulamalarına Yönelik Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 23(69), 70-88
- The future of pediatric education II.(2000). Organizing pediatric education to meet the needs of infants, children, adolescents, and young adults in the 21st century. *Pediatrics*. 105, 163-212.
- Tıp Dekanları Konseyi.(2007). Tıp Dekanları Konseyi Raporu. (<https://tipdekanlarkonseyi.org/wp-content/uploads/2023/08/20070309.TipDEK-YURUTME-KURULU-TOPLANTI-RAPORU-1.pdf>).

- Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma v e Standart Belirleme Sistemi (2017). Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı. <https://tuk.saglik.gov.tr/Eklenti/34075/0/cocuksagligivehastaliklarimufred atv24pdf.pdf>
- Ulupınar, E., Erginer, E., & Kaygısız, Y. (2022). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Programının UÇEP-2020 ile Uyumluluk Analizi. Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi, 3(2), 1-15
- Veiga, E. Q., Batista, N. A. (2006). Undergraduate teaching of pediatrics in medical schools of the state of Rio de Janeiro. *Jornal de Pediatria*, 82, 115-120.
- World Federation for Medical Education (1988). Report of the World Conference on Medical Education. <http://wfme.org/projects/wfme-publications/99-the-edinburgh-declaration/1>
- Yamani, N., & Rahimi, M. (2016). The core curriculum and integration in medical education. *Research and Development in Medical Education*, 5(2), 50-54
- Yüksek öğretim kurulu. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2020. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Ulusal-cekirdek-egitimprogramlari/mezuniyet-oncesi-tip-egitimicekirdek-egitimi-programi.pdf
- Yükseköğretim Kurulu. (2014). Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2014, <http://www.tipdek.org/:https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/ulusal-cekirdek-egitimi-programlari>
- Yükseköğretim Program Atlası (<https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10206>) (11.02.2023; 10.40).

EKLER

EK 1. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Başkanlığınca Tıp Fakültelerine Gönderilen Üst Yazı Örneği

Evrak Tarih ve Sayısı: 24.03.2022-E.322975

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-14574941-044-322975
Konu : Saliha ŞENEL'in Tıp
Fakültelerinde Yapacağı
Çalışma

24.03.2022

Sayın Prof. Dr. Işıl İrem BUDAKOĞLU
Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Başkanlığı - Anabilim Dalı Başkanı

İlgi : 04.03.2022 tarihli ve 18755273-108.99- 307748 sayılı yazı.

Anabilim Dalınız doktora öğrencisi Saliha ŞENEL'in, Prof. Dr. Işıl İrem BUDAKOĞLU danışmanlığında yürüttüğü tez çalışması kapsamında Ülkemizdeki tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi dönemdeki çocuk sağlığı ve hastalıkları eğitim programına ihtiyaç duyulduğuna ilişkin ilgi yazı muhatap kurumlara iletilmiş olup, alınan cevabi yazılar Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı'nca Enstitümüze gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Adviye Gülçin SAĞDIÇOĞLU CELEP
Enstitü Müdürü

Ek:Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı Yazısı ve Ekleri

DAĞITIM

Gereği:

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne Tıp Eğitimi
Anabilim Dalı Başkanlığına

Bilgi:

Sayın Prof. Dr. Işıl İrem BUDAKOĞLU

Belge Doğrulama Kodu :BSF06BF262

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/gazi-universitesi-ebys>

Turnus Cad. No:35 Kat: 3 ve 4 P.K. 06540 Çankaya/ANKARA
Tel:0 (312) 202 33 87 Faks:0 (312) 202 82 20
e-Posta :saqlikh@gazi.edu.tr İnternet Adresi :<http://saqlikh.gazi.edu.tr/>
Ken Adresi: gaziuniversitesi@hs01.ken.tr

Bilgi için :Devrim Topuz
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:0(312)2023254

EK 2. Uzman Görüşleri Sonucunda UÇEP-2020 Göre Oluşturulan Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Konu Başlıkları

Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler
1. Adrenokortikal yetmezlik
2. Ailevi Akdeniz ateşi
3. Akciğer ödemi*
4. Akciğer tüberkülozu*
5. Akut böbrek hasarı
6. Akut glomerulonefrit
7. Akut hepatitler
8. Akut karın sendrom*
9. Akut pankreatit
10. Akut romatizmal ateş
11. Alerjik reaksiyon*
12. Alerjik rinit*
13. Alkol ve madde kullanım bozuklukları
14. Alkol ve madde kullanımı ile ilgili acil durumlar*
15. Alt gastrointestinal kanama*
16. Anafilaksi*
17. Anal fissür*
18. Apandisit*
19. Aplastik anemi
20. Artrit*
21. Asit
22. Asit-baz denge bozuklukları*
23. Astım*
24. Ataksik bozukluklar
25. Avitaminoz*
26. Baş-boyun tümörleri
27. Bedensel belirti bozukluğu* (Somatizasyon/konversiyon)
28. Behçet hastalığı
29. Benign paroksizmal pozisyonel vertigo*
30. Besin zehirlenmesi*
31. Boğmaca
32. Böbreğin kistik hastalıkları
33. Böbrek anomalileri
34. Böbrek tümörleri
35. Bronşiektaziler
36. Bronşiolit*
37. Bruselloz
38. Büllöz hastalıklar
39. Cinsel kimlik bozuklukları
40. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar
41. Crush yaralanması
42. Cushing hastalığı
43. Çocukluk çağı solid tümörleri

44. Çocukta fonksiyonel kabızlık*
45. D vitamini eksikliği*
46. Dehidratasyon*
47. Demir eksikliği anemisi*
48. Deri ve yumuşak doku enfeksiyonları, abseleri*
49. Derin ven trombozu
50. Derinin paraziter hastalıkları
51. Dermatit (atopik, kontakt, seboreik, bebek bezi)*
52. Diabetes insipidus
53. Diabetes mellitus ve komplikasyonları*
54. Diafragma hernileri
55. Difteri
56. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu*
57. Dislipidemi
58. Diyabetik anne bebeği
59. Doğum travması
60. Doğumda asfiksi
61. Doğumda fetal distres
62. Doğuştan yapısal anomaliler
63. Doğuştanmetabolikhastalıklar
64. Donmalar (soğuktan)
65. Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar*
66. Ekstrapulmoner tüberküloz
67. Ekstremitte travması/kırıkları*
68. Endokardit
69. Enterik ateş
70. Epilepsi*
71. Esansiyel hipertansiyon*
72. Fasial paralizi*
73. Febril konvülsiyon*
74. Feokromositoma
75. Fibromiyalji*
76. Fimosis ve parafimosis
77. Gastro-özefageal reflü*
78. Gastroenteritler*
79. Gastrointestinal konjenital anomaliler
80. Gastrointestinal sistem motilite bozuklukları
81. Gastrointestinal sistem parazitözlüğü*
82. Gazlı gangren
83. Geçici iskemik atak*
84. Gelişimsel kalça displazisi (kalça çıkığı)
85. Genital enfeksiyonlar*
86. Gerilim tipi başağrısı*
87. Göz yaşı kanal tıkanıklığı
88. Guatr*
89. Guillain-Barré sendromu
90. Hemoglobinopatiler*
91. Hemokromatozis

92. Hemolitik anemi
93. Hemolitik üremik sendrom/ trombotik trombositopenik purpura
94. Hemoroid*
95. Henoch-Schönlein purpurası
96. Hepatik koma
97. Hepatosteatoz
98. HIV enfeksiyonu
99. Hidrosefali
100. Hidrosetel
101. Hiperparatiroidizm
102. Hipertiroidizm
103. Hipofiz bozuklukları
104. Hipoglisemi*
105. Hipoparatiroidizm
106. Hipospadiasis, epispadiasis
107. Hipotiroidizm
108. Hipotonik bebek
109. İlaç yan etkileri*
110. İletişim bozuklukları (kekemelik, artikülasyon bozukluğu, sosyal iletişim bozukluğu, dil bozukluğu)
111. İleus*
112. İnflamatuvar barsak hastalığı
113. İnfluenza*
114. İmmün*
115. İnterstisyel akciğer hastalıkları
116. İntrakraniyal kanamalar*
117. İntrauterin büyüme geriliği
118. İntrauterin enfeksiyonlar
119. İnvajinasyon
120. İrritabl barsak hastalığı*
121. K vitamini yetersizliği
122. Kabakulak
123. Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)
124. Kafa içi yer kaplayan lezyonlar
125. Kafa travması
126. Kalp kapak hastalıkları
127. Kalp ritim bozuklukları*
128. Kalp yetersizliği*
129. Kan uyumsuzlukları*
130. Kan ve ürünleri transfüzyon komplikasyonları
131. Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb)
132. Karaciğer sirozu
133. Kardiyopulmoner arrest*
134. Karın travmaları*
135. Kas hastalıkları (miyopatiler)
136. Kasık karın duvarı hernileri*
137. Katarakt
138. Katılma nöbeti

139.Kemik tümörleri
140.Kırım-kongo kanamalı ateşi
141.Kist hidatik hastalığı
142.Kistik fibroz
143.Kolesistit, kolelitiazis
144.Koma
145.Kompartman sendromu
146.Konjenital adrenal hiperplazi
147.Konjenital hipotiroidizm
148.Konjenital kalp hastalıkları
149.Konjonktivit*
150.Kromozom hastalıkları (sık görülen)
151.Kronik böbrek hastalığı*
152.Kronik glomerulonefrit
153.Kronik hepatit
154.Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığı*
155.Kronik pankreatit
156.Kuduz
157.Kulak zarı perforasyonu
158.Laringeal obstrüksiyon
159.Leishmaniasis
160.Lenfoproliferatif hastalıklar
161.Lenfödem/lipödem
162.Lösemiler
163.Malabsorbsiyon
164.Malnutrisyon
165.Megaloblastik anemi
166.Meningokokal hastalıklar
167.Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları
168.Metabolik sendrom*
169.Migren*
170.Miyeloproliferatif hastalıklar
171.Miyokardit/kardiyomiyopati
172.Monilyazis
173.Multipl skleroz
174.Myastenia gravis ve kolinerjik kriz
175.Nefrotik sendrom
176.Nöral tüp defektleri
177.Nörojenik mesane
178.Nörokutanöz hastalıklar
179.Obezite*
180.Obsesif-kompulsif bozukluk
181.Obstrüktif üropati
182.Omurga şekil bozuklukları
183.Onkolojik aciller
184.Optik nevrit
185.Osteoartrit*
186.Osteomyelit

187.Osteoporoz
188.Otitis eksterna*
189.Otitis media*
190.Otizm spektrum bozukluğu
191.Peptik hastalıklar (ülser, gastrit)*
192.Perianal abse
193.Periferik arter hastalığı
194.Periferik nöropati
195.Perikard hastalıkları
196.Peritonit
197.Pilor stenozu
198.Plevral hastalıklar
199.Pnömoniler*
200.Pnömotoraks*
201.Polikistik Over sendromu
202.Polimiyaljiya romatika
203.Poliomyelit
204.Polisitemi
205.Portal hipertansiyon
206.Prematürel
207.Premenstrüel sendrom
208.Primerimmün yetmezlikler
209.Pulmoner emboli*
210.Pulmoner hipertansiyon
211.Reaktif dermatozlar (eritema nodosum, eritema multiforme)
212.Reynaud hastalığı
213.Romatoid artrit
214.Sarkoidoz
215.Sekonder hipertansiyon
216.Sepsis*
217.Serebral palsi
218.Sıtma
219.Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları*
220.Sistemik lupus eritematosus
221.Sjögren sendromu
222.Solunum yetmezliği*
223.Spondiloartropatiler
224.Stomatit
225.Şarbon
226.Şaşılık
227.Şok*
228.Tenosinovitler
229.Testis torsiyonu
230.Tetanoz
231.Tik bozuklukları
232.Tiroiditler
233.Tortikolis
234.Travma ve yaralanmalar

235.Tromboflebit
236.Tubulointerstisyel hastalıklar
237.Üriner sistem enfeksiyonları*
238.Üriner sistem taş hastalığı
239.Ürtiker ve anjiödem*
240.Üst gastrointestinal kanama*
241.Üst solunum yolu enfeksiyonları*
242.Üveit
243.Vasküler malformasyon/ hemanjiyom
244.Vaskülit
245.Vazovagal senkop
246.Wilson hastalığı
247.Yabancı cisim ilişkili problemler*
248.Yanıklar*
249.Yarı damak, yarı dudak
250.Yaygın damar içi pıhtılaşması
251.Yeme bozuklukları
252.Yenidoğan sarılığı*
253.Yenidoğanda gastrointestinal sistem malformasyonları
254.Yenidoğanda konvulsiyon
255.Yenidoğanda metabolik bozukluklar
256.Yenidoğanda nekrotizan enterokolit
257.Yenidoğanda sepsis ve menenjit
258.Yenidoğanda solunum güçlüğü
259.Yenidoğandakonjonktivit
260.Yenidoğanın hemorajik hastalıkları
261.Zehirlenmeler
262.Zihinsel yetersizlik

Klinik Septom /Bulgu/Durum
1. Adet bozukluğu (amenore)*
2. Ağız kokusu
3. Ağız kuruluğu*
4. Ağızda yara*
5. Anemi*
6. Anksiyete*
7. Anüri-oligüri*
8. Apne
9. Asfiksi
10. Ateş*
11. Baş ağrısı*
12. Başdönmesi*
13. Bel ve sırt ağrısı*
14. Bilinç değişiklikleri*
15. Boğaz ağrısı*
16. Boyun ağrısı*
17. Boyunda kitle
18. Bulantı-kusma*
19. Burun akıntısı/tıkanıklığı*
20. Burun kanaması*
21. Büyüme-gelişme geriliği
22. Çarpıntı*
23. Çift görme
24. Çomak parmak
25. Denge ve hareket ile ilgili sorunlar*
26. Deri döküntüleri/lezyonları (makülopapüler, bülloz, veziküler)*
27. Deri ve eklerinde değişiklikler (kuruluk, renk değişikliği vb.)*
28. Dismenore
29. Dispepsi*
30. Dispne*
31. Diyare*
32. Dizüri*
33. Donma
34. Eklem ağrısı/şişliği*
35. Eklemlerde hareket kısıtlılığı
36. Emme güçlüğü
37. Enkoprezis
38. Enürezis*
39. Göğüs ağrısı*
40. Göğüs duvarı anomalileri
41. Halsizlik/yorgunluk*
42. Hareket bozuklukları
43. Hematokezya/anorektal kanama
44. Hematüri
45. Hemoptizi*
46. Hepatomegali
47. Hışıltılı solunum (wheezing)*

48. Hiperaktivite
49. Hipertansiyon*
50. Hipotansiyon*
51. Hipotermi/hipertermi
52. Hirsutizm
53. İnmemiş testis
54. İşitme bozukluğu ve tinnitus*
55. İdrarda renk değişikliği*
56. İştah bozuklukları*
57. Jinekomasti
58. Kabızlık
59. Kalpte üfürüm
60. Kanamaya eğilimi
61. Karın ağrısı*
62. Karında kitle
63. Karında şişkinlik*
64. Kas güçsüzlüğü*
65. Kas-İskelet sistemi ağrıları (ekstremitte ağrısı ve yumuşak doku)
66. Kasıkta/skrotumda kitle*
67. Kaşıntı*
68. Kırmızı göz (Gözde kızarıklık)*
69. Kilo artışı/fazlalığı*
70. Kilo kaybı
71. Kolik ağrılar (renal, bilier, intestinal)*
72. Konuşma bozuklukları (afazi, disfazi, dizartri, vb.)*
73. Korozif madde maruziyeti
74. Kronik ağrı*
75. Kulak ağrısı/akıntısı/tıkanıklığı*
76. Kuşkulu genitalya
77. Lenfadenopati*
78. Melena-hematemez
79. Meme ağrısı
80. Memede kitle*
81. Mikro-makrosefali
82. Nöbet geçirme*
83. Nöropatik ağrı*
84. Omuz ağrısı
85. Ödem*
86. Öğrenme güçlüğü
87. Öksürük/balgam çıkarma*
88. Parestezi
89. Parezi, paralizi
90. Pelvik ağrı
91. Pelvik kitle
92. Peteşi, purpura, ekimoz*
93. Pitozis
94. Polidipsi*
95. Poliüri

96. Pollaküri/noktüri
97. Postnazal akıntı*
98. Puberte bozuklukları (erken-geç)
99. Pupil değişiklikleri
100. Sabah tutukluğu
101. Saç dökülmesi
102. Sarılık*
103. Senkop*
104. Ses kısıklığı*
105. Siyanoz
106. Skrotal ağrı
107. Sokmalar (böcek, vb.)/ısırtıklar*
108. Splenomegali
109. Stridor
110. Tetani
111. Tremor
112. Tütün kullanımı
113. Uyku ile ilgili sorunlar*
114. Üriner inkontinans*
115. Vajinal akıntı*
116. Yabancı cisim (yutma/aspirasyon/kulak/burun)*
117. Yan ağrısı*
118. Yanık*
119. Yutma güçlüğü

Temel Hekimlik Uygulamaları Listesi
1. Acil psikiyatrik hastanın stabilizasyonunu yapabilme
2. Acil yardımların organizasyonunu yapabilme
3. Adli olgu muayenesi
4. Adli olguların yönetilebilmesi
5. Adli vaka bildirimini düzenleyebilme
6. Airway uygulama
7. Akılcı ilaç kullanımı ilkelerini uygulayabilme
8. Akılcı laboratuvar ve görüntüleme inceleme istemi yapabilme
9. Antropometrik ölçümler
10. Arteryal kan gazı alma
11. Aydınlatma ve onam alabilme
12. Bağışıklama danışmanlığı verebilme
13. Bağışıklama hizmetlerini yürütebilme
14. Bağışıklama-çocukluk çağı ve erişkinlerde
15. Balon maske (ambu) kullanımı
16. Bandaj, turnike uygulayabilme
17. Batın muayenesi
18. Bebek Sağlığı İzlemi
19. Bilimsel verileri derleyebilme, tablo ve grafiklerle özetleyebilme,
20. Bilimsel verileri uygun yöntemlerle analiz edebilme ve sonuçları yorumlayabilme
21. Bilinç değerlendirme
22. Bir araştırmayı bilimsel ilke ve yöntemleri kullanarak planlayabilme
23. Biyolojik materyalle çalışma ilkelerini uygulayabilme
24. Burun kanamasına müdahale edebilme
25. Çocuk ve yenidoğan muayenesi
26. Çocuklarda büyüme ve gelişmeyi izleyebilme (persentil eğrileri, tanner derecelendirmesi)
27. Çoklu travma hastasının değerlendirilmesi
28. Damar yolu açabilme
29. Defibrilasyon uygulayabilme
30. Dekontaminasyon, dezenfeksiyon, sterilizasyon, antisepsi sağlayabilme
31. Deri muayenesi
32. Deri-yumuşak doku apsesi açabilme
33. Dış kanamayı durduracak/sınırlayacak önlemleri alabilme
34. Dışkı yayması hazırlayabilme ve mikroskopik inceleme yapabilme
35. Digital rektal muayene
36. Direkt radyografileri değerlendirebilme
37. Doğru emzirme yöntemlerini öğretebilme
38. Doğum sonrası bebek bakımı yapabilme
39. Egzersiz ve fiziksel aktivite
40. EKG çekebilme ve değerlendirebilme
41. El yıkama
42. Entübasyon yapabilme
43. Epikriz hazırlayabilme
44. Gaitada gizli kan incelemesi yapabilme
45. Gelişimsel kalça displazisi tarama programı
46. Genel durum ve vital bulguların değerlendirilmesi

47. Genel ve soruna yönelik öykü alabilme
48. Glasgow/AVPU koma skalasının değerlendirilebilme
49. Glukometre ile kan şekeri ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme
50. Görme tarama programları
51. Göz dibi muayenesi
52. Güncel literatür bilgisine ulaşabilme ve eleştirel gözle okuyabilme
53. Güncel mevzuata uygun sağlık raporlarını hazırlayabilme
54. Hasta dosyası hazırlayabilme
55. Hastadan biyolojik örnek alabilme
56. Hastanın uygun olarak taşınmasını sağlayabilme
57. Hastayı uygun biçimde sevk edebilme
58. Hava yolundaki yabancı cisim çıkarmaya yönelik ilk yardım yapabilme
59. Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşlılık)
60. IM, IV, SC, ID enjeksiyon yapabilme
61. İdrar sondası takabilme
62. İleri yaşam desteği sağlayabilme
63. İşitme tarama programları
64. Kan basıncı ölçümü yapabilme
65. Kan transfüzyonu yapabilme
66. Kanama zamanı ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme
67. Kapiller kan örneği alabilme
68. Kardiyovasküler sistem muayenesi
69. Kas-İskelet sistem muayenesi
70. Kene çıkartabilme
71. Klinik karar verme sürecinde, kanıta dayalı tıp ilkelerini uygulayabilme
72. Kulak-burun-boğaz ve baş boyun muayenesi
73. Kültür için örnek alabilme
74. Laboratuvar inceleme için istek formunu doldurabilme
75. Laboratuvar örneğini uygun koşullarda alabilme ve laboratuvara ulaştırabilme
76. Lavman yapabilme
77. Lomber Ponksiyonyapabilme
78. Meme ve aksiller bölge muayenesi
79. Mental durumu değerlendirebilme
80. Mikroskop kullanabilme
81. Nazogastrik sonda uygulayabilme
82. Nörolojik muayene
83. Oksijen ve nebul-inhaleler tedavisi uygulayabilme
84. Olağan dışı durumlarda sağlık hizmeti sunabilme
85. Oral, rektal, vajinal ve topikal ilaç uygulamaları yapabilme
86. Ölüm belgesi düzenleyebilme
87. Parasentez yapabilme
88. Peak-flow metre kullanabilme ve değerlendirebilme
89. Periferik yayma yapabilme ve değerlendirebilme
90. Plevral ponksiyon/torasentez yapabilme
91. PPD testi uygulayabilme ve değerlendirme
92. Puls oksimetre uygulayabilme ve değerlendirebilme
93. Reçete düzenleyebilme

94. Rinne-Weber testleri uygulayabilme
95. Sağlık çalışanlarının sağlığının korunması ile ilişkili önlemleri alabilme
96. Sağlık düzeyi göstergelerini kullanarak hizmet bölgesinin sağlık düzeyini yorumlayabilme
97. Sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonları engelleyici önlemleri alabilme
98. Sağlıklı beslenme
99. Servikal collar (boyunluk) uygulayabilme
100. Soğuk zincire uygun koruma ve taşıma sağlayabilme
101. Solunum fonksiyon testlerini değerlendirebilme
102. Solunum sistemi muayenesi
103. Suprapubik mesane fonksiyonu yapabilme
104. Tam idrar analizi (mikroskopik inceleme dahil) yapabilme ve değerlendirebilme
105. Tarama ve tanısal amaçlı inceleme sonuçlarını yorumlayabilme
106. Tedaviyi red belgesi hazırlayabilme
107. Temel yaşam desteği uygulayabilme
108. Toplu yaşam alanlarında enfeksiyonları engelleyici önlemleri alma
109. Topluma sağlık eğitimi verebilme
110. Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadele edebilme
111. Toplumda sağlıkla ilgili sorunları epidemiyolojik yöntemler kullanarak saptayabilme ve çözüm yollarını ortaya koyabilme
112. Toplumdaki risk gruplarını belirleyebilme
113. Topuk kanı alabilme
114. Travma sonrası kopan uzvun uygun olarak taşınmasını sağlayabilme
115. Uygulanacak ilaçları doğru şekilde hazırlayabilme
116. Ürolojik muayene
117. Yara-yanık bakımı yapabilme
118. Yasal olarak bildirim zorunlu hastalıkları ve durumları bildirme ve raporlama
119. Yenidoğan canlandırması
120. Yenidoğan metabolik ve endokrin hastalık tarama programı
121. Yüzeysel sütür atabilme ve alabilme
122. Zehirlenmelerde akut dekontaminasyon ilkelerini sağlama

Davranış sal, Sosyal ve Beş eri Bilimler Listesi
1. Ağız-diş sağlığı
2. Afetler ve aşırı hava olayları (sel, aşırı yağışlar, sıcak hava dalgaları, kuraklık vb.)
3. Aidiyet duygusu
4. Aidiyet, amaç ve anlam dünyası
5. Aile sağlığı, aile desteği
6. Akran zorbalığı
7. Anne ve çocuk sağlığı
8. Araştırma etiği, ihlalleri ve yasal boyutu
9. Araştırmacıların toplumsal hesap verebilirliği
10. Aşırı iş yükü ve tükenmişlik
11. Aşırı talepkar hasta
12. Aşırı tıbbi uygulamalar
13. Aydınlatılmış onam ve özellikli durumlar
14. Bağımlılığa bağlı ailesel ve toplumsal yük
15. Bağışıklama
16. Bakım alanın ve verenin yükü
17. Beden-zihinikilemiveindirgemeci yaklaşımlar
18. Beslenme
19. Bilimsel paradigma ve paradigma dönüşümü
20. Bireyin psiko-sosyal iyilik hali
21. Biyopolitika ve küreselleşme
22. Cinsel saldırı
23. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve korunma yolları
24. Çevresel hastalıklar
25. Çıkar çatışmaları, kendi çıkarına kullanma
26. Çocuğa yönelik şiddet
27. Çocuk işçiliği
28. çocuk İ stismar (fiziksel, duygusal, cinsel)
29. Çocuk yaşta evlilik
30. Çocuklar (refakatsiz, koruma altındaki ve sokakta yaşayan çocuklar)
31. Çok paydaşlı sağlık yaklaşımı (tek sağlık, uluslararası)
32. Davranışsal bağımlılık (kumar, alışveriş, teknolojik, internet bağımlılığı)
33. Dayanıklılık
34. Defansif tıp
35. Dijitalleşme, kişisel sağlık verileri ve büyük verinin yönetimi
36. Dirençli hasta
37. Disiplinler ve meslekler arası çatışma
38. Doğal afetler
39. Duyarlı gruplar (çocuk/göçmen/yaşlı/genç işçiler)
40. Dürüstlük, gizliliğe saygı, gerçeği söyleme, mahremiyete saygı
41. Eğitime erişim ve eğitsel süreçlerde (tıp eğitimi dahil)
42. Ekip içi ve ekipler arası çatışma
43. Ekonomik iyilik hali
44. Ekonomik nedenlerle göç
45. Ekonominin küreselleşmesi ve sağlık
46. Ergen gebeliği

47. Ergen gebelikler
48. Esneklik/dayanıklılık, belirsizlikleri/ikilemleri kucaklama
49. Ev kazaları
50. Fiziksel ve ruhsal sağlık
51. Fiziksel, zihinsel aktivite ve egzersiz
52. Geleneksel ve tamamlayıcı tıpta hatalı uygulamalar
53. Giyilebilir teknolojiler
54. Göçmenler
55. Göçmenler/mülteciler, sığınmacılar
56. Güç ilişkisi, kontrol, gücün paylaşımı
57. Güç ve denetim; kendisiyle ilgili süreçlere dahil olma/etki etme
58. Güncel tanı-tedavi araçları
59. Gündelik yaşam yüklenmeleri
60. Hasta hakları ve sorumlulukları
61. Hasta ve hasta yakınlarına profesyonellik/etik dışı davranışlar
62. Hastalığı nedeniyle damgalanan bireyler
63. Hastalığın işe etkisi ve hastalık sonrası işe dönüş (rehabilitasyon)
64. Hekim hakları ve sorumlulukları
65. Hekim hasta ilişkisinin hukuki niteliği ve etik boyutu
66. Hekim ödeme yöntemleri ve performans dayalı sistem
67. İhmal (duygusal, fiziksel, tıbbi, eğitimsel vb.)
68. İklim göçü
69. İklim göçü ve göçmenler
70. İklim ve enerji politikaları
71. İleri teknoloji kullanımı ve etik sorunlar
72. İletişim sorunları
73. İncinebilir gruplar
74. İncinebilir gruplarda şiddet
75. İnsan eliyle oluşan afetler
76. İş ile ilgili hastalıklar
77. İş ortamlarında stress
78. Kanıta dayalı tıp uygulamaları
79. Kapı tutuculuk ve basamaklı sağlık hizmetlerinin entegrasyonu
80. Kentleşme
81. Koruyucu ve tedavi edici uygulamalara uyumsuzluk/ red (örn. aşı kararsızlığı)
82. Kötü haber verme
83. Kronik hastalıklarla ilgili göstergeler ve toplumdaki dağılımlarından kaynaklanan eşitsizlikler
84. Kurumlar/birimler arası çatışma
85. Kültür ve sağlık inanışları/davranışları
86. Kültürlerarası etkileşim ve sorunlar (iletişim, etik vb.)
87. Kültürlerarası iletişime ilişkin zorluklar
88. Küreselleşme ve sağlık politikaları/yönetimi
89. Madde
90. Majör yaşam olayları
91. Malpraktis
92. Manipülatif hasta
93. Medya ve aşırı/gürültülü bilginin yönetimi

94.	Mekan ve sağlık
95.	Mesleğe yabancılaşma
96.	Meslek hastalıkları
97.	Mesleki değerler, mesleki kimlik gelişimi ve tarihsel perspektif, mesleki ve bireysel gelişime s¼rekli açık olma
98.	Mesleki g¼rev ve y¼k¼ml¼l¼kler
99.	Mesleki hakimiyet/¼rg¼tl¼l¼k/¼zerklik
100.	Multimorbidite
101.	Nicel ve nitel araştırma y¼ntemleri
102.	N¼fus değişiklikleri ve politikaları
103.	N¼kleer kazalarla ilgili ortaya ağıkan sağlık problemleri
104.	Okul sağlığı
105.	Olağandışı durumlar (sivil eylemler, ter¼rizm, ağatışma, savaşlar, kitlesel yaralanmalar vb.)
106.	Online sağlık uygulamaları
107.	Organizasyonel ve etik sorunlar
108.	Organizasyonel ve y¼netsel s¼reçler ile ağalışma hayatında
109.	¼zel gereksinimi olan ağocuklar (kronik sağlık sorunları, n¼ro-gelişimsel bozukluklar)/engelliler
110.	¼zelleřtirme ve ilgili politikaların sağlığa etkisi
111.	¼zl¼k haklarının kaybı
112.	Rıza
113.	Risk fakt¼rlerinin izlenmesi ve ¼nlenmesi VE Y¼NETİMİ
114.	Sağlığı geliştiren kamu politikaları
115.	Sağlığı ve mesleği savunma
116.	Sağlık algısı, davranışları ve uygulamalarında k¼lt¼rel ağeşitlilik
117.	Sağlık ağalışanlarının g¼ç¼
118.	Sağlık ağalışanlarının g¼ç¼ ve emeğin serbest dolaşımı
119.	Sağlık ekonomisi
120.	Sağlık g¼stergeleri, s¼rveyans, sağlıkta nitelik/kalite, sağlık hizmetlerinde/eğitimde s¼rekli gelişim
121.	Sağlık g¼stergelerinin belirlenmesi ve kullanımı
122.	Sağlık hakkı ihlalleri
123.	Sağlık hizmet sunum s¼recinin koordinasyonu (koruyucu, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde işbirliği ve ekip hizmeti gerektiren durumlar
124.	Sağlık hizmet sunumunun aksatılması/engellenmesi
125.	Sağlık hizmetine erişimde eşitsizlik
126.	Sağlık hizmetlerinde (talep, sunum, erişim vb)
127.	Sağlık okur-yazarlığı
128.	Sağlık ¼rg¼tlerinin y¼netimi
129.	Sağlık politikaları
130.	Sağlık profesyonellerine y¼nelik şiddet
131.	Sağlık sistemleri
132.	Sağlık ve eğitim s¼reçlerinde g¼c¼n k¼t¼ye kullanımı
133.	Sağlık ve sosyal yapılar, s¼ylem toplulukları, bilgi- iktidar ilişkisi
134.	Sağlık/Sağlıksızlık durumlarının toplumdaki dağlımlarından kaynaklanan eşitsizlik
135.	Sağlıklı beslenme ve gıda politikaları
136.	Sağlıklı cinsel yaşam ve danışmanlık

137.	Sağlıklı yaşam alışkanlıklarının ticarileştirilmesi
138.	Sağlıklı yaşamın ticarileştirilmesi
139.	Savaş/terör ve göç, mültecilik
140.	Seyahat sağlığı
141.	Sık başvuran hasta
142.	Siber şiddet
143.	Sokakta yaşayan çocuk
144.	Somatizasyon/psiko-sosyal etkenlerle tetiklenen bedensel belirtiler
145.	Sosyal adalet ve refah
146.	Sosyal çevre ve sosyal iyilik hali
147.	Sosyal yalıtılmışlık
148.	Sosyal yaşama katılım
149.	Sosyal/beşeri sermaye, sosyal destek
150.	Sosyalleşme ve toplumsal yaşama katılım süreçlerinde
151.	Stajyer öğrencilere ve intönlere yönelik şiddet
152.	Stres yönetimi
153.	Strese bağlı bedensel ve zihinsel yakınmalar
154.	Su ve gıda güvencesi
155.	Teknoloji bağımlılığı, teknolojinin yanlış ve kötüye kullanımı
156.	Teknolojik iletişim araçları ve kanalları
157.	Temaruz(çıkar elde etmek için hasta rolü yaparak sağlık hizmeti kullanımı)
158.	Tıbbın sosyal kontrol aracına dönüştürülmesi, toplumsal mühendislik
159.	Tıbbi kayıt, reçete ve rapor yazımında etik durumlar
160.	Tıbbi uygulamalarda hukuki ve etik ayrışmalar ve ikilemler
161.	Tıp ve sağlıkla ilgili ulusal ve uluslararası belgeler, yasal mevzuat ve etik kodlar
162.	Toplum ve aile sağlığı
163.	Toplum yönelimlilik, toplumsal hesap verebilirlik
164.	Toplumda bulaşıcı hastalıklar ile mücadele
165.	Toplumsal cinsiyet
166.	Toplumsal hesap verebilirlik
167.	Toplumsal yaşamda hak ihlallerinin yarattığı psiko- sosyal yük
168.	Toplumsal/küresel eşitsizlik ve sağlık göstergeleri
169.	Toplumun sağlık sorunlarını ve sağlık hizmeti gereksinimi belirleme
170.	Trafik kazaları
171.	Tüketim toplumu ve sağlık
172.	Tütün
173.	Üreme sağlığı ve etik
174.	Yapay zeka
175.	Yas, uzamış yas
176.	Yastaki hasta
177.	Yaşamın başlangıcı vesonu ile ilgili etik durumlar
178.	Yaşamın sonuyla ilgili etik/yasal durumlar
179.	Yıldırma
180.	Yönetsel süreçler, iş sağlığı ve güvenliği
181.	Zararlı çevresel etkenlere maruz kalım (hava kirliliği, su kirliliği, kimyasallar, biyosidal ürünler, endokrin bozucu, atıklar vb.)
182.	Zorla tedavide yasal ve etik durumlar

EK 3. Etik Kurul Onayı

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Türkiye'deki Tıp Fakültelerinin Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Müfredatlarının Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP) 2020 ile Uyumu
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU	

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili		
		ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ	17.12.2021	0	Türkçe ☒	İngilizce ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	17.12.2021	0	Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐
	OLGU RAPOR FORMU			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐
	ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐
DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı	Açıklama				
	SIGORTA	☐				
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☒				
	BIYOLOJİK MATERYEL TRANSFER FORMU	☐				
	ILAN	☐				
	YILLIK BİLDİRİM	☐				
	SONUÇ RAPORU	☐				
	GÜVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐				
	DİĞER:	☒				
KARAR BİLGİLERİ	Karar No: 2023 - 01 / 45	Tarih:11.01.2023				
	Yukarıda bilgileri verilen başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın/çalışmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup araştırmanın/çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına toplantıya katılan etik kurul üyelerinin oybirliği ile karar verilmiştir. İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan araştırmalar/çalışmalar için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan izin alınması gerekmektedir.					
T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu						
ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI	İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik, İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu					
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:	Prof. Dr. Nazan ÇİLEDAĞ GÖKBAYRAK					
Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet	Araştırma ile İlişki	Katılım *	İmza
Prof. Dr. Nazan ÇİLEDAĞ GÖKBAYRAK	Radyoloji	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Prof. Dr. Tolga Reşat AYDOS	Farmakoloji	Başkent Üniversitesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Mustafa ARSLAN	Fizyoloji/Anestezi	Gazi Üniversitesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Erdem ÖZTÜRK	Üroloji	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Merih KIZIL ÇAKAR	Hematoloji	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Ayşe OCAK DURAN	Tıbbi Onkoloji	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Ebru ATASEVER AKKAŞ	Radyoterapi	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Recep ÖZTÜRK	Ortopedi	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Seniha BAŞÇI	Hematoloji	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Uzm. Dr. Dilek KALAYCI	Anestezi	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Op. Dr. Hakan BULAK	Genel Cerrahi	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Uzm. Dr. Zariye Melda BULUT	Patoloji	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Prof. Dr. F.Nur BARAN AKSAKAL	Halk Sağlığı	Gazi Üniversitesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Av. Seda DUR	Avukat	Ankara İl Sağlık Md.	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Dr. Fiz. Müh. Dinçer YEĞEN	Mühendis	SBÜ Ankara Onkoloji SUAM	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	

*Toplantıda Bulunma

Etik Kurul Başkanının
Unvanı/Adı/Soyadı: Prof. Dr. Nazan ÇİLEDAĞ GÖKBAYRAK
İmza:

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..